

Teleundersøgelsen af 1978

Televirksomhedens fremtidige organisation

Bilag 1

*Funktionsmåden og funktionsdueligheden
af den nuværende organisation af den offentlige
telekommunikationsvirksomhed*

ex. 2
21.07.83 (xlag)
INTEGRATION
21.07.83

København

December 1979

ISBN 87-503-3084-5

Eloni Tryk . København
Oa 17-2

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	7
1.1	Gruppesammensætning og opgave	7
1.2	Arbejdsmetode og rapportopbygning	7
2.	Arbejdsgruppens sammenfatning	7
3.	Televirksomhedens organisatoriske opbygning	8
4.	Telenettets opbygning og anvendelse	10
5.	Ydelser og produkter	11
5.1	Kommunikation	11
5.1.1	Trafikafvikling	12
5.1.2	Transmissionskvalitet	12
5.2	Abonentudstyr	13
5.2.1	Terminaler	13
5.2.1.1	Telefonapparater	13
5.2.1.2	Biltelefonanlæg	13
5.2.1.3	Terminaler til dataoverførsel	13
5.2.1.4	Telex	14
5.2.1.5	Faksimile	14
5.2.2	Abonentudstyr i øvrigt	14
5.2.3	Storabonntanlæg	15
5.3	Særtjenester	15
5.4	Post- og telegrafvæsenets særlige opgaver	16
5.5	Generelt	16
6.	Pris- og markedsføringspolitik	17
6.1	Prispolitik	17
6.1.1	Engangsafgifter	17
6.1.2	Abonnementsafgifter	18
6.1.3	Trafikafgifter	20

6.2	Produktvalg	20
6.3	Reklame	21
7.	Samarbejde og beslutningsprocesser	22
7.1	Indførelse af nye ydelser, videreudvikling af bestående ydelser	24
7.2	Telenettets fornyelse og udbygning	25
7.2.1	Principielle, tekniske forhold	25
7.2.2	Konkrete arbejdsopgaver	26
7.2.2.1	Telefoncentraler	26
7.2.2.2	Bærefrekvensnet med forstærkerstationer	27
7.2.2.3	Digitale netstrækninger	28
7.2.2.4	Abonnementanlæg	28
7.3	Forskning og teknologisk udvikling	28
7.4	Internationalt samarbejde	29
7.5	Samarbejde med dansk industri	30
8.	Personale- og lønforhold	31
8.1	Personalepolitik	32
8.2	Ansættelsesforhold	33
8.2.1	Tjenestemænd	33
8.2.2	Ikke-tjenestemænd	34
8.2.2.1	Funktionærer	34
8.2.2.2	Øvrige	34
8.3	Forskelle i personalets anvendelse	34
8.3.1	Linieopgaver	35
8.3.2	Centralopgaver	35
8.3.3	Opgaver på forstærkerstationer	36
8.3.4	Telefonistopgaver	36
8.4	Personalets indflydelse	36
9.	Finansielle forhold	38
9.1	Kapitalgrundlag	38

9.2	Kapitaldannelse	38
9.2.1	Egenkapital	38
9.2.2	Pensionsfonds	39
9.2.3	Samspil mellem takst- og finansieringsforhold	40
9.3	Fremskaffelse af fremmedkapital	40
9.4	Anlægspolitik	40
9.5	Afregningsforhold	41
9.5.1	Grundlag og politik	41
9.5.2	Afregningsformer	42
10.	Forbrugerindflydelse	43

BILAG

Bilag 1.	Instruks for telefontilsynet	47
Bilag 2.	Organisationsplan	50
Bilag 3.	Fælles udvalg og arbejdsgrupper	51
Bilag 4.	Telefontilsynets cirkulærer	55
Bilag 5.	Lønkurver	59
	Besvarelse af supplerende spørgsmål	67

1. Indledning

1.1 Gruppesammensætning og opgave:

På foranledning af Ministeriet for offentlige arbejder har en arbejdsgruppe bestående af

afdelingschef	H. Daniel Nielsen	JTAS (formand)
teknisk chef	I. Hyldstrup Larsen	P & T
distriktschef	J. Hybschmann	KTAS
regnskabschef	O. Rübner-Petersen	FKT
overingeniør	N.K.I. Bech	Telefontilsynet
fuldmægtig	Else Rasmussen	JTAS

fået til opgave at redegøre for funktionsmåde og funktionsduelighed af den nuværende organisation af den offentlige telekommunikationsvirksomhed. Gennem kommissoriets udformning og drøftelser med styregruppen er det præciseret, at spørgsmålet indebærer udredning - opdelt på en række underpunkter - af, hvorledes nuværende organiserings fungerer og vil kunne fungere i fremtiden.

1.2 Arbejdsmetode og rapport opbygning:

Arbejdsgruppens undersøgelser og udredninger er dels foretaget af gruppen selv dels af specialister inden for de berørte fagområder.

Afsnit 2 er gruppens sammenfattende bemærkninger.

Afsnittene 3 og 4 indeholder en almindelig beskrivelse af den organisatoriske opbygning og telenettets opbygning.

Afsnittene 5-10 omhandler de underpunkter, der er defineret i gruppens kommissorium. Generelle beskrivelser er belyst med eksempler, som er valgt med henblik på den typiske situation. Under arbejdet har andre eksempler været fremme — også enkelte, som ikke harmonerer med gruppens konklusioner. Når de har kunnet udelades, er det fordi, de må betegnes som friktioner, der ikke overstiger et niveau, som er naturligt i én organisation af tilsvarende omfang.

2. Arbejdsgruppens sammenfatning

Arbejdsgruppen finder med baggrund i de foretagne undersøgelser, at der inden for den eksisterende organisationsform frem til det nuværende tidspunkt er opnået et internationalt bedømt tilfredsstillende niveau for de offentlige tele-

ydelser. Dette gælder såvel lokaltelefoni som de særlige P & T-drevne tjenester-fjerntelefoni, telegrafi, telex, datatransmission og radiotjenester. Det gælder prisniveau og kvalitet på produkter og ydelser fra apparatur til trafikafvikling og andre nævneværdige forhold, således som omtalt i de enkelte rapportafsnit.

Det er gruppens umiddelbare skøn, at den nuværende organisering med en geografisk opdeling af den grundlæggende funktion, telefoni, ikke vil være til hinder for fastholdelse af et dansk televæsen på højt niveau.

I denne forbindelse bemærkes, at opgavedelingen mellem Post- og telegrafvæsenet på den ene side og selskaberne på den anden - med baggrund i aftaler fra 50'erne - ikke i praksis har voldt problemer, som har haft mærkbar indflydelse på funktionsdueligheden, og i mange forhold har Post- og telegrafvæsenets særlige stilling som forbindelsesled mellem selskaberne haft en positiv betydning for helheden.

For øjeblikket er opfattelsen af samarbejdet imidlertid, at det virker noget belastet. Det skyldes især tjenesternes indbyrdes afhængighed af det fælles telenet og de mange opgaver, der på grund af nye tekniske muligheder vil kunne udføres via telenettet. De gamle bestemmelser, aftaler m.v. placerer mange af disse opgaver hos Post- og telegrafvæsenet, men den fælles afvikling i telenettet og den stadig mere ensartede teknologi peger i et vist omfang på en placering hos selskaberne. Det må derfor konstateres, at opgavedelingen ikke mere er tilfredsstillende i alle måder. Løsningen må, hvis den nuværende organisering opretholdes, være en fælles og grundlæggende behandling af dette spørgsmål, og den herved fremkomne opgavefordeling må forudsættes løbende ajourført.

3. Televirksomhedens organisatoriske opbygning

Ved telekommunikation forstås ifølge Den Internationale Teleunions (ITU) definition: Enhver overføring, udsendelse eller modtagning af tegn, signaler, skrift, billeder, lyd eller efterretninger af enhver art pr. tråd, pr. radio, ad optisk vej eller ved andre elektromagnetiske systemer.

Som resultat af en historisk udvikling, hvor en lang række lokalt oprettede telefonvirksomheder på forskellig måde er smeltet sammen, findes fire teleadministrationer. I kraft af koncessioner udstedt med baggrund i koncessionslove af 1919 og 1922 er statens eneret (loven af 1897 om telegrafer og telefoner) for størsteparten af landet overladt tre telefonselskaber. Kjøbenhavns Telefon Aktieselskab varetager telefondriften på Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm. Jydsk Telefon-Aktieselskab varetager telefondriften i Jylland nord for Kongeåen og på Samsø, og Fyns kommunale Telefonselskab varetager telefondriften på Fyn og omliggende øer.

Post- og telegrafvæsenet varetager virksomheden i Sønderjylland og på Møn. Derudover driver Post- og telegrafvæsenet rigstrafik, dvs. trafik mellem teleadministrationernes områder og udlandstrafik. Dertil kommer, at Post- og telegrafvæsenet er landsdækkende for visse tjenester med dertil knyttede aktiviteter.

I koncessionernes post 1 står, at »ministeren til enhver tid kan fastsætte regler for fordelingen af telefontrafikken inden for området mellem koncessionshaveren og Post- og telegrafvæsenet«. Desuden står der, at »alle spørgsmål om grænserne mellem statens og koncessionshaverens virksomhedsområder afgøres af ministeren for offentlige arbejder«. Om anlæggene hedder det i post 6: »Koncessionshaverens anlæg skal til enhver tid holdes i god og driftssikker stand. Sådanne udvidelser og forbedringer af anlæggene og disses betjening, som ministeren for offentlige arbejder måtte forlange, skal bringes til udførelse på foreskreven måde og indenfor den derfor fastsatte frist«. Af post 7 fremgår: »Koncessionshaveren er berettiget og forpligtet til samtrafik af enhver art med rigstelefonen og gennem dennes anlæg med andre lovligt bestående telefonanlæg i det omfang og på de vilkår, som fastsættes af ministeren for offentlige arbejder. Ministeren kan endvidere bestemme, at koncessionshaveren i nærmere angivet omfang og på de af ministeren fastsatte vilkår skal overtage rigstelefon- og telegramekspedition på de steder, hvor Post- og telegrafvæsenet måtte ønske det, samt i det hele medvirke ved statens telekommunikationstjenester af enhver art og tilvejebringe de dertil fornødne anlæg med eller uden, betjening«.

Endelig hedder det i post 8: »Koncessionshaveren, der er underkastet alle de almindelige love og anordninger, derfor tiden er eller herefter måtte blive gældende for anlæg og drift af telefoner i riget, er med hensyn til samtlige sine anlæg og disses drift og betjening underkastet det tilsyn, som foreskrives af ministeren for offentlige arbejder. Angående det tilsyn, der vil være at føre med koncessionshaverens regnskabsføring, afskrivninger m.m., fastsættes de nærmere regler i det post 14h omhandlede reglement. Koncessionshaveren er pligtig på begæring at meddele ministeren enhver oplysning om sine forhold. Ministeren kan i nærmere angivet omfang delegere de ham i henhold til nærværende koncession og telefonlovgivningen tilkommende beføjelser til et telefontilsyn, for hvis beføjelser og virksomhed i øvrigt, der af ministeren udstedes en særlig instruks. Koncessionshaveren vil dog altid kunne forlange en af tilsynet truffen afgørelse forelagt for ministeren. Sådanne påanke fritager ikke uden ministerens særlige tilladelse koncessionshaveren fra foreløbig at efterkomme tilsynets afgørelse.

Udgifterne ved tilsynet godtgøres statskassen af koncessionshaveren efter nærmere bestemmelse af ministeren for offentlige arbejder«.

Ministerens beføjelser er som hovedregel delegeret til telefontilsynet, hvis instruks er vedlagt som bilag 1.

Det forhold, at telefontilsynet har udgangspunkt i koncessionsbestemmelserne, som ifølge sagens natur kun er gældende for telefonselskaberne, bevirker, at

telefontilsynet ikke har beføjelser over for Post- og telegrafvæsenet, men det fremgår af tilsynets instruks, at to af tilsynets medlemmer repræsenterer Post- og telegrafvæsenet.

Formelt henlagt under telefontilsynet er oprettet et Samordningsudvalg med Teknisk Udvalg og Markedsudvalg som nærmere beskrevet i afsnit 7. Post- og telegrafvæsenet har fuldt medlemsskab i de under tilsynet virkende udvalg, og formænd for Teknisk Udvalg og Markedsudvalget skal godkendes af telefontilsynet.

En skematisk fremstilling af den organisatoriske opbygning fremgår af bilag 2.

4. Telenettets opbygning og anvendelse

Telenettet bygger på telefonnettet som det langt overvejende. Ved dette er der skabt mulighed for, at der på ethvert tidspunkt kan opstilles en talekanal mellem en kaldende abonnent og en modtagende abonnent. Talekanalerne fremføres i kabler af forskellige typer og i radiokæder, afhængig af trafikmængde, og - på grund af den tekniske udvikling - tillige afhængig af anlægstidspunktet. Over meget lange afstande benyttes tillige satellitforbindelser. Sammenkobling, som er en forudsætning for, at en vilkårlig abonnent kan sammenstilles med en anden vilkårlig abonnent i ind- eller udland, sker i centraler. Centraler indgår i et i princippet hierarkisk system, der under hensyn til trafikmængde dog er brudt ved anlæggelse af tværforbindelser. For de lavere niveauer i centralhierarkiet gælder, at abonnenter indføres til den lokale central uden hensyn til dennes niveau. Centraler dækker centralområder, og trafik inden for et centralområde medfører alene sammenkobling i egen central. Trafik ud over centralområdet føres over transitcentraler eller på tværforbindelser. En geografisk samling af centralområder med en transitcentral (H-central) udgør en netgruppe, som sammen med nærliggende netgrupper er forbundet til en transitcentral af højere orden (I-central) og udgør et interurbanområde. Af interurbanområder findes 9, som karakteriseres med 2. ciffer i de 8-cifrede abonnentnumre. Tre centraler er såkaldte nationale centre og formidler trafik til og fra udlandet. De er etableret i henholdsvis København, Odense og Århus.

Post- og telegrafvæsenets områder, Sønderjylland og Møn, kaldes sammen med de koncessionerede telefonselskabers respektive områder for lokaltelefonområder. Telefontrafik inden for et lokaltelefonområde formidles af vedkommende teleadministration og kaldes lokal- og mellembys trafik. Telefontrafik mellem to lokaltelefonområder formidles af Post- og telegrafvæsenet og kaldes rigs(telefon) trafik. Desuden formidler Post- og telegrafvæsenet trafikken til og fra Færøerne og Grønland samt udlandet, der under ét kaldes udlandstrafik. Fra disse generelle regler er undtagelser, hvoraf den vigtigste er, at trafik mellem områderne Lolland-Falster og Bornholm på den ene side og Sjælland på den anden side er rigstrafik trods det, at de hører under samme telefonselskab.

Telefontrafikken omfatter samtaletrafik og den datatrafik, som ved hjælp af omsætningsudstyr — de såkaldte modems — foregår som normale telefonforbindelser. Med en ny teknologi, hvis indførelse allerede er påbegyndt, bliver forholdet omvendt, fordi talen gives datakarakter før transport. Den hidtidige teknik benævnes analogteknik, mens den nye teknik benævnes digitalteknik, idet disse benævnelser netop karakteriserer signalernes form under transport. Med anvendelse af omsætterudstyr, hvor analog- og digitalteknik mødes, kan de to former fungere i sammenhæng.

Foruden telefoni afvikles i telenettet telegrafi (som abonnenttjeneste kaldet telex) og - i forbindelse med snarlig idriftsættelse af et nordisk datanet — en egentlig datatjeneste benævnt datel. Nettet er alene ved sine terminalpunkter adskilt mellem de tre hovedformer, nemlig

ved telefoni	- telefonapparat og telefoncentral
ved telex	- fjernskriver og telexcentral
ved dataoverføring	- modem og datacentral

Telexcentraler er etableret i København og Kolding. Dateltjenesten får kun én central, der placeres i København. Telex og dateltjeneste varetages - uanset abonnentens bopæl - af Post- og telegrafvæsenet. Målt i antal terminaler udgør telefoni 99,4%, telex og datatransmission hver 0,3%. Beregninger over telefon- og telextrafik berettiger anvendelse af terminalantal som udtryk for trafikmængde. For datatrafik er det ikke muligt at foretage tilsvarende beregninger, fordi telefon- og datatrafik ikke kan adskilles. Skønsmæssigt belægger datatrafikken på det offentlige net 2% af den samlede trafik målt i tid. Hertil kommer en trafikmængde fire gange større i udlejede forbindelseslinier.

5. Ydelser og produkter

Teleadministrationernes opgave er at formidle telekommunikation i det danske samfund. Grundlæggende betingelse for dette er telenettet, hvortil brugere kan få tilsluttet abonnentudstyr. I forbindelse med kommunikation driver teleadministrationerne et antal særtjenester.

5.1 Kommunikation:

I praksis er brugernes daglige omgang med kommunikationsværktøjet ikke generet af den markedsopdeling, der eksisterer. Al telefontrafik betales via samme regning, fordi der er etableret samarbejde om regningsudskrivning og de, for et givet område aktuelle særtjenestenumre, er anført i den lokale telefonbog, uanset om de varetages af den lokale administration eller af Post- og telegrafvæsenet.

Alle centraler i Danmark er med udgangen af 1978 fuldautomatiske, og det danske telenet er af høj teknisk standard, fordi det ikke indeholder komponenter, som kan betegnes som teknisk forældede eller udslidte. For brugerne aflæses kvaliteten af nettets evne til at afvikle kommunikationsefterspørgsten, og af den transmissionskvalitet dette sker med,

5.1.1 Trafikafvikling:

Et net, der yder fuld sikkerhed mod overbelastning, er økonomisk uoverkommeligt. Derfor er afvisningsgrad og omkostninger afvejet indbyrdes og udtrykt i dimensioneringsprincipper, udarbejdet i fællesskab af administrationerne. Måling af nettets evne til at afvikle ønsket trafik sker dagligt gennem et program, der er fastlagt af administrationerne i fællesskab. Der tilstræbes en trafikafviklingskvalitet, der gennem måleresultater udtrykkes som max. 5% afvisning, hvilket angiver, at der i trafikintensive perioder gennemføres 19 af 20 foretagne opkald.

Som det fremgår af figur 1, er det alene Sønderjylland, som afviger, fordi nettet ikke er udbygget i nødvendigt omfang. Det har vist sig umuligt at fremskaffe materiale som grundlag for en international sammenligning, fordi der enten er tale om, at der anvendes andre principper eller spredte og usystematiske målinger. Dette forhold indicerer, at Danmark er langt fremme.

Figur 1

Ikke gennemførte prøveopkald i % af forsøgte prøveopkald i uge 29-32 1978				
	KTAS	JTAS	FKT	Sdrj.
Inden for interurbanområder	2,6	3,2	3,9	5,9
Mellem egne interurbanområder	3,3	3,7	—	—
Til andre områder	4,0	4,0	3,8	5,4
Gennemsnit	3,7	3,8	3,8	5,5

5.1.2 Transmissionskvalitet:

Formuleret populært kan en god transmissionskvalitet udtrykkes ved, at gengivelse af afsendt lyd eller andet signal skal være af en sådan kvalitet, at modtageren eller modtageenheden opfatter det afsendte uden problemer og i korrekt form. Krav til transmissionskvalitet er aftalt internationalt og på baggrund heraf anvender administrationerne fælles tekniske specifikationer, som er formuleret i et cirkulære udsendt af telefontilsynet. Bortset fra enkeltituationer opfylder den danske transmissionskvalitet de internationale mål, subjektivt bedømt så godt og vel.

5.2 Abonnentudstyr:

Der findes to væsensforskellige former for abonnentudstyr. Den ene omfatter udstyr (terminaler), som er en forudsætning for adgang til trafiknettet, og den anden er supplerende udstyr, som på forskellig vis tilfører yderligere muligheder.

5.2.1 Terminaler:

5.2.1.1 Telefonapparater:

Da samtaletrafikken er den dominerende kommunikationsform, har telefonapparatet særlig interesse. Det primære apparat leveres normalt i standardudgave med frit farvevalg, men tilbydes i flere modeller.

Standardudgaven skiftes i takt med teknologisk udvikling, således at der altid leveres et tidssvarende kommunikationsværktøj. Et skift bevirker ikke udskiftning af idriftværende materiel. Derfor består apparatmassen af et antal forskellige modeller, som dog alle fungerer problemfrit. Kun periodevis har administrationerne anvendt en fælles standardmodel. men om nogen kvalitetsmæssige forskelle har der aldrig været tale. På nuværende tidspunkt har administrationerne besluttet sig for nye standardmodeller i tastaturudgaver, der tillige kan udnyttes til datatransmission med det begrænsede antal tegn, tastaturet giver mulighed for. Normalt giver et modelskift ikke anledning til efterspørgsel i form af betalbar udskiftning af hidtidige modeller.

Under denne forudsætning ville den nye model dække ca. 10% af den samlede apparatmasse i løbet af et år, men da de nye modeller repræsenterer væsentlige brud med hidtidig tradition, og de omfattes med stor interesse, er en hurtigere udbredelse sandsynlig.

5.2.1.2 Biltelefonanlæg:

Det traditionelle telefonapparat er beregnet på stationær placering med fast forbindelse til telefonnettet. Bilismens udbredelse har medført behov for telefoninstallation i biler. Forudsætningen er sende- og modtageudstyr til radioforbindelse. Det leveres ikke af teleadministrationerne. Post- og telegrafvæsenet har etableret et landsdækkende radionet, som formidler kontakten til telefonnettet. Heraf følger, at Post- og telegrafvæsenet er eneleverandør af biltelefonkommunikation.

5.2.1.3 Terminaler til dataoverførsel:

Som nævnt er de nye tastaturtelefonapparater i sig selv dataterminaler i forbindelse med enkle former for datakommunikation. I øjeblikket er de tidligere

nævnte modems en forudsætning. Der er en tendens til, at fabrikanter integrerer modems i EDB-udstyret, og efterhånden som nettet digitaliseres vil modems i den nu kendte form blive overflødiggjort. Modems leveres af Post- og telegrafvæsenet, mens terminalmarkedet i øvrigt er frit. Terminaler for mere avancerede former for datakommunikation leveres af EDB-firmaer. Telefonapparatet som dataterminal er endnu så ny en ting, at anvendelsen ikke er særlig udbredt, men forventningerne afspejles i, at Danmark som det første land i verden, udbygger samtlige centraler for tilslutning af tastaturapparater. Til sparekassen SDS er leveret et landsdækkende anlæg bestående af 800 terminaler (telefonapparat med tilsluttet skærm) og 11 koncentratorer. Programmet hertil er fremstillet i samarbejde med kunden. Der er fra flere sider vist interesse for tilsvarende anlæg. For projekter af denne art har teleadministrationerne indgået aftale om at optræde som én virksomhed, hvilket bl.a. indebærer, at kunderne kan vælge mellem aktuelle administrationer.

5.2.1.4 Telex:

Terminalen til telex er en fjernskriver. Den kan i lighed med telefonapparatet udbygges med ekstra faciliteter. Alt telexudstyr leveres af Post- og telegrafvæsenet.

5.2.1.5 Faksimile:

Faksimile, dvs. billedoverføring, er endnu ikke særlig udbredt. Kommunikationen forløber som normale telefonforbindelser, men forudsætter specielt udstyr, som ikke på nuværende tidspunkt leveres af teleadministrationerne.

5.2.2 Abonnentudstyr i øvrigt:

Brugernes telefonanlæg kan udbygges med udstyr, som dels leveres gennem teleadministrationerne (benævnt ekstraudstyr), dels er typegodkendt af teleadministrationerne og forhandles af private virksomheder (benævnt særudstyr). Sådanne tilbud muliggør en flexibel placering, giver øgede anvendelsesmuligheder, kompenserer for handicaps eller for specielle lokaleforhold o.m.a. Teleadministrationerne har et bredt og ensartet produktudvalg, og sammenlignet med andre lande er konklusionen, at danske abonnenter har gode muligheder for et individuelt tilpasset anlæg. Et eksempel på teleadministrationernes bestræbelser for at udvide telefonnettets anvendelse er overvågningsanlæg, der rummer perspektiver med hensyn til at undgå uønsket institutionsanbringelse af ældre og handicappede.

Traditionelt har markedet for alle former for tilslutningsudstyr tilhørt teleadministrationerne. Den generelle indstilling er, at den del af virksomheden, som består i afsætning af produkter, der bedst kan betegnes som raffinementer, bør være selvfinansierende.

At kombinere denne indstilling med acceptable priser fordrer, at teleadministrationerne afstår fra at markedsføre sådant udstyr i alle de varianter, som findes. Denne nøgterne vurdering er restriktiv, såfremt teleadministrationerne - gennem påberåbelse af monopol — udelukker øvrige typer. Derfor er monopolbegrebet lempet i kraft af, at udstyr faldende ind under kategorierne alarmoverførsel, fjernmåling og -kontrol/fjernstyring, faksimile- og telefotomaskiner samt ciffersendere og højtallende medhørsudstyr i øjeblikket kan udbydes i frit salg med tilslutning til abonnentinstallationer for øje. Udstyret forudsættes typegodkendt i henhold til et cirkulære nr. 27, fælles for alle teleadministrationer. Godkendelse meddeles af en af administrationerne på alles vegne. Ved godkendelsen sikres det, at udbudt udstyr ikke har uheldig indflydelse på nettet. Det er endnu et åbent spørgsmål, hvorvidt teleadministrationerne selv, og i givet fald på hvilken måde, vil tilbyde disse udstyrskategorier til abonnenterne; ciffersendere udbydes dog allerede og højtallende medhørsfunktion findes i visse telefonapparatyper. Et andet spørgsmål er, om listen over udstyr, der kan forhandles frit, skal udvides. Man kan ikke se bort fra de vanskeligheder, der allerede har vist sig med hensyn til at håndhæve en grænse mellem, hvad teleadministrationerne forbeholder sig selv at levere, og hvad sælgere søger at afsætte på markedet.

55.2.3 **Storabbonnantanlæg:**

Til dækning af de mere specielle kommunikationsbehov inden for erhvervslivet, institutioner m.v. tilbydes forskellige former for omstillingsanlæg, primært de såkaldte PABC-anlæg (Privat Automatisk Bi Central). Sortimentet er sammensat således, at der er sikret dækning af alle forekommende trafik- og kapacitetsbehov, og der er tradition for, at individuelle ønsker i henseende til særlige funktioner imødekommes ved konstruktion af specielle tilsatsudstyr. Et sådant anlæg udgør i virkeligheden et knudepunkt i nettet (en undercentral) med tilsluttede lokalabbonenter, som den aktuelle hovedabbonent alene har brugsret på. Undertiden skal anlægget fungere sammen med andet udstyr. Drejer det sig om egentligt dataudstyr er telefonanlægget indrettet for tilkobling i overensstemmelse med internationale specifikationer, således at udstyr fra alle leverandører kan kobles til. I særtilfælde påtager teleadministrationerne sig — hvor det skønnes teknisk og økonomisk forsvarligt - at stå som ansvarlig leverandør af specielt udstyr, idet fabrikant eller sælger benyttes som underleverandør ved såvel opstilling som drift.

Abbonenter kan ligeledes opnå brugsret på andre dele af nettet i form af lejede ledninger. Sådanne ledninger knyttes fast til abonnentens anlæg, der forudsættes godkendt i henhold til fælles cirkulære fra telefonilsynet. Trafikmængde i de udlejede ledninger er teleadministrationerne uvedkommende.

5.3 **Særtjenester:**

Særtjenester kan kaldes på en række 4-cifrede numre. På betjente særtjenester kan forskellige særlige ydelser rekvireres. Det drejer sig fx om bestilling af

almindelige telefonsamtaler til ind- og udland, idet 0,02% af indenlandske og 7,8% af afgående udenlandske samtaler fortsat telefonistekspederes med kupon-debitering. Det drejer sig endvidere om telefonnummeroplysning, telefonvagt, vækning og ekspedition af mobiltelefonsamtaler. Yderligere findes automatiske særtjenester i form af klokken, telefonavisen m.v. I det store og hele har alle Danmarks abonnenter lige adgang til særtjenester under samme vilkår.

Post- og telegrafvæsenet er ene om varetagelse af særtjenester knyttet til telex, biltelefon og udlandstrafik. Der ekspederes trafik (for telex også over den såkaldte fonotelex, der giver adgang for brugere uden telexabonnement), og endvidere tilbydes telegrambesørgelse.

Betjeningen på særtjenester tilhører naturligvis den administration, som driver pågældende særtjeneste, men abonnenten kan finde kaldenummeret i sin lokale telefonbog og kan være indifferent over for, om det er en enhed i den lokale teleadministration eller en enhed tilknyttet Post- og telegrafvæsenet, der betjener.

5.4 Post- og telegrafvæsenets særlige opgaver:

I henhold til radiospredningsloven varetager Post- og telegrafvæsenet opgaver i forbindelse med radio- og TV-transmission. Endvidere udføres på aftalebasis opgaver vedrørende luftfartsanlæg. Post- og telegrafvæsenets særstilling i forhold til øvrige teleadministrationer er begrundet i, at tjenester og funktioner med udgangspunkt i radiofoni og telegrafi traditionelt indgår i Post- og telegrafvæsenets opgaver og er lovmæssigt bekræftet. Udover tidligere nævnte varetager Post- og telegrafvæsenet således maritime forbindelser.

5.5 Generelt:

Som det fremgår af ovenstående, har medlemmer af det danske samfund adgang til et bredt spekter af ydelser (produkter), der generelt har høj teknisk standard. Herudover har det naturligvis interesse med hvilken hastighed, bestillinger imødekommes. Oprettelsestider på 4-8 uger er normale. Der forekommer dog forskelle, som imidlertid ikke kan begrundes i fire administrativt adskilte områder, fordi der er forskelle af tilsvarende størrelsesorden mellem lokalområder i de enkelte administrationer. Afgørende for oprettelsestider er den aktuelle abonnent-stigningstakt, der ofte er områdebestemt, sammenholdt med administrationernes ansættelsesforhold, der til gengæld for et stabilt og veluddannet personale giver træghed i tilpasning efter varierende belastning.

Et andet forhold af betydning for brugerne er den hurtighed, hvormed abonnentmeldte fejl udbedres. 70—90% af meldte fejl rettes samme eller følgende dag. Vejrlig spiller i den forbindelse en væsentlig rolle, og forholdene i et lokalt område kan ændres fra dag til dag.

6. Pris- og markedsføringspolitik

Fra en situation, hvor et telefonapparat tilsluttet det offentlige net var praktisk taget eneste produkt, er teleadministrationernes udbud af produkter, ydelser og tjenester udviklet til en bred vifte gennem et samspil mellem den tekniske og samfundsmæssige udvikling.

En prispolitik, herunder også det indbyrdes forhold mellem faste og variable afgifter, har altid været afgørende i afsætningspolitikken.

Stadig stigende muligheder for tilslutning af mange former for udstyr med udvidet anvendelse af telenettet gør det i disse år nødvendigt at supplere prispolitikken med andre former for markedsføring.

6.1 Prispolitik:

Når der ses bort fra Post- og telegrafvæsenets særlige stilling som statsvirksomhed, kan det fastslås, at teleadministrationernes finansielle grundlag er abonnenternes betaling for ydelser og produkter. Priserne på disse må derfor holde et niveau, som sikrer virksomhedernes eksistens. I henhold til koncessionerne stilles driftsmæssige krav til virksomhederne, og priser skal godkendes af myndighederne.

Godkendelse bunder i driftsregnskaber og sikrer ikke mod ineffektivitet, men dansk telefoni er med alle kendte beregningsmetoder placeret blandt de billigste i verden, hvilket tages som udtryk for, at et monopols indbyggede fare for ineffektivitet er undgået.

Teleadministrationernes indtjening fordeler sig på tre hovedgrupper: engangs-, abonnements- og trafikafgifter, hvoraf de to sidste er helt dominerende. Figur 2 viser den aktuelle fordeling af abonnements- og trafikafgifter for hver af de fire teleadministrationer.

Forholdet mellem abonnement og samtaler er ca. 1:2. Typisk for Europa er forholdet 1:3. Den delte drift kan have indflydelse, fordi en ret stor del af samtaleafgifterne betales videre til Post- og telegrafvæsenet.

Sammenlignes på gennemsnitsabonnenten i de fire administrationer er der mindre end 10% difference på billigste og dyreste telefonregning. Differencerne kan stort set henføres til forskelle i det gennemsnitlige samtaleforbrug.

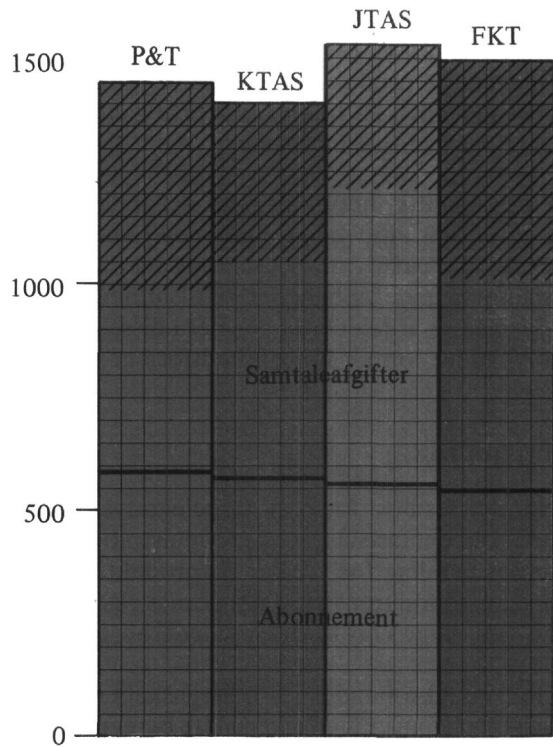
6.1.1 Engangsafgifter:

Den mest betydende engangsafgift er knyttet til oprettelsen af et telefonabonnement. Afgiften skulle ideelt dække den del af anlægsudgiften, som er tabt, såfremt abonnenten opgiver sit abonnement, men man har tillige benyttet oprettelsesafgiften som bremseeffekt på tilgangen i perioder med knaphed på anlægskapital. Dette skete senest i 1965 med en stigning fra kr. 600 til kr. 1000.¹ Realiteten har

GENNEMSNIITS- TELEFONREGNINGEN 1977

Kr./abonnent/år
hhv. abonnement
og samtaler

Skraverede felt
er betaling for
rigstrafik, dvs.
indtægt går til
P & T

oprettelsesafgiften været uændret siden da. Senere reguleringer skyldes moms. Det betyder, at afgiften relativt er faldet i takt med inflationen, og dens betydning i teledistributionernes økonomi blevet mindre.

Engangsafgift i forbindelse med oprettelse er ens over hele landet, ligesom betalingen for flytning mellem landsdelene er den samme som inden for landsdelene. Overtagelse af abonnement kan ske fra en landsdel til en anden.

Ud over den oprettelsesafgift, som knytter sig til grundabonnementet, er der med etablering af de fleste former for ekstraudstyr og specielle anlæg forbundet en engangsafgift, som står i et så direkte afhængighedsforhold til den tilsvarende abonnementsafgift, at omtalen sker under ét.

6.1.2 **Abonnementsafgifter:**

Abonnentkabel med husinstallation afsluttet i stikkontakt og standardapparat udgør et grundabonnement.

Den væsentligste del af abonnementsindtægten kommer fra grundabonnement. Til ekstraudstyr, hvor teledistributionerne har ejerforhold, er knyttet afgifter beregnet i forhold til forrentning, afskrivning og vedligeholdelsesomkostninger.

Ved prissætning anvendes et fælles kalkulationsprincip. Beregningsresultater, der kan være forskellige på grund af forskelle i arbejdsmetoder, samordnes i et fælles takstudvalg. Det resulterer normalt i fælles prisforslag, i hvilke der tages hensyn til en markedspolitisk vurdering (ønsket dækningsbidrag).

Beregning af engangsafgiftens størrelse tager udgangspunkt i 35% af pris for anskaffelse og levering, mens abonnementsprisen dækker forrentning og afskrivning af øvrige del af anlægsudgiften samt vedligeholdelse.

Normalt bevarer teleadministrationerne ejendomsretten og påtager sig dermed vedligeholdelse. Enkelte mindre dele, eksempelvis forlængerledninger, sælges til abonnenterne uden vedligeholdelsespligt.

Med hensyn til større omstillingsanlæg (PABC) anvendes i højere grad individuel prisfastsættelse. De største typer anlæg leveres med omfattende individuel tilpasning og sælges til abonnenten. Mere udbredte anlægsstørrelser behandles efter de allerede nævnte principper.

Figur 3

Kapacitet (tilnærmet)		2 bylinier 6 loklinier		4 bylinier 16 loklinier		7 bylinier 30 loklinier		12 bylinier 60 loklinier		20 bylinier 100 loklinier	
Administration	Afgiftsart										
		Køb	Leje	Køb	Leje	Køb	Leje	Køb	Leje	Køb	Leje
P & T	Oprettelse		2820		7640		17045		45640		**133600
	Abonnement		250		805		1835		4600		** 8510
KTAS	Oprettelse		4945		16655		38600	208400		277900	
	Abonnement		314		868		2057	S		S	
JTAS	Oprettelse		5500		17850	117600	*53280	245050	89730	357720	131800
	Abonnement		560		1420	S	4400	S	6800	S	9810
FKT	Oprettelse		3500		12800		44900	210000	62600	306000	89800
	Abonnement		420		1370		4130	S	6090	S	9050

S = serviceabonnement

*) valgfrihed mellem 3 typer, oprettelsesafgifter på øvrige hhv. 18.445 kr. og 33.940 kr.

**) beløbene fastsættes i hvert enkelt tilfælde

Af figur 3 fremgår priser for typiske kapacitetsniveauer. Der kan kun anføres få konkrete forhold, som kan begrunde prisforskelle.

- Der er forskelle i anlæggenes kapacitetsgab. Jo længere et anlæg kan vokse med abonnentens behov, jo mindre risiko for krav om investering i nyt anlæg.
- Nogle anlæg er mere fremtidsorienterede end andre, idet de indeholder udstyr, som ved andre anlæg skal etableres efter behov mod ekstrabetaling.

Det er givet, at lave priser ikke i denne forbindelse er udtryk for lave omkostninger hos de pågældende administrationer. De undersøgelser, arbejdsgruppen har foretaget, tyder på, at det højeste prisniveau svarer til de mest korrekte kalkulationer.

6.1.3 Trafikafgifter:

Traditionelt anvendes ordet samtaleafgift, men den varierede anvendelse af telenettet, som nu praktiseres, gør ordet trafikafgift mere korrekt. Trafikafgifter beregnes på grundlag af takster. I disse indgår to elementer - varighed og afstand.

Lokaltakst er begrænset til at gælde trafik inden for et centralområde. Det jyske og det fynske telefonselskab samt statstelefonområderne har takstområder uden om centralområdet, hvor der gælder en oplandtakst. Derudover har de to mellembytakster, dog med den forskel, at grænsen mellem dem går ved 50 km i Jylland incl. Sønderjylland og 40 km på Fyn. Københavns Telefon Aktieselskab har udvidet lokaltakstområdet til også at gælde tilstødende centralområder. Man har tillige oplandtakst (nærtakst) i egen netgruppe og nabonetgruppe og en særlig storbytakst i Københavns-området. Derudover opereres kun med én mellembytakst (regionstakst).

Variationerne betinges i stor udstrækning af geografiske forhold. En abonnent i Københavns-området kan bo 20 km fra centrum og føle sig tilknyttet København, mens den abonnent, der bor 20 km fra Haderslev ikke opfatter sig som tilknyttet denne by. Fyns naturligt afgrænsede ø-område betinger 40 km's grænse mellem mellembytakster, mens 50 km passer bedre til Jyllands større udstrækning.

Den relativt lille forskel mellem gennemsnitsabonnentens udgift i hver af administrationerne er udtryk for, at opdeling i fire administrationer ikke medfører ulige vilkår, men uligheder afhængig af geografi kan ikke afvises.

Om taksterne fortrinsvis er præget af, at abonnenterne skal kunne nå et givet abonnentunderlag til en given takst, eller taksterne skal have en ensartet geografisk rækkevidde, eller eventuelt skal være ensartede til den by, der er erhvervsrelation til, lader sig ikke besvare og kan heller ikke afklares ud fra retfærdighedsprincipper.

6.2 Produktvalg:

Teleadministrationerne markedsfører ydelser som trafik og særtjenester. Nye muligheder - fx udlandsselvvalg til nye områder og nye særtjenester - tilbydes, når behovet er så stort, at det - direkte eller indirekte — giver indtjeningsmuligheder, som sikrer acceptable priser.

Som regel må man basere sig på beregninger med ret store usikkerheder, fordi mange forhold hviler på skøn. Imidlertid kan det fastslås, at teleadministrationerne har sikret et udbud, som tåler sammenligning med udlandet. Dette er nået uden situationer, hvor et nyt produkt har udgjort en økonomisk belastning for de grundlæggende telefonydelser.

Teleadministrationerne markedsfører endvidere det abonnentudstyr, som sætter brugeren i stand til at benytte telenettet. Det meste abonnentudstyr markedsføres

uden konkurrence, idet det for de fleste typer gælder, at kun udstyr leveret af teleadministrationerne må tilsluttes nettet.

Som allerede nævnt er teleadministrationerne i den situation, at en spredning over alle former for udstyr i alle forekommende varianter vil kunne påvirke prisniveau på de elementære telefonydelser, hvis det skal være tilbud til konkurrencedygtige priser. Derfor er der officielt åbnet for private leverandører under forudsætning af, at teleadministrationerne godkender udstyr for tilslutning til telenettet. Forudsætning for godkendelse er bl.a., at grænsefladen mod telenettet er entydig, og at det pågældende udstyr ikke giver nettet uheldige påvirkninger. Endnu er der kun tale om et begrænset antal udstyrstyper, fordi den omstilling, det pågældende forhold er udtryk for, nødvendigvis kræver tid. Den fælles aftale om godkendelsesprocedure er truffet i december 1975, og er den officielle erkendelse af en udvikling, hvis begyndelse ligger år tilbage.

Som eksempel kan nævnes EDB-terminaler. Da datatransmission over telenettet blev aktuel, undlod teleadministrationerne forsøg på at håndhæve eneret på levering af terminaler. I stedet blev Post- og telegrafvæsenet eneleverandør af tilslutningsled (modems), som var forudsætning for at koble EDB-terminaler til nettet. Disse særskilte tilslutningsled er, med de stadig mere avancerede terminaler, på vej til at blive overflødige, og tanken om direkte tilslutning af udstyr, der ikke er leveret af teleadministrationerne, er umiddelbar.

I praksis er grænsen mellem udstyr leveret af teleadministrationerne og leveret af andre ikke klar. Der foregår en hurtig udvikling på området. Trods teleadministrationernes forskellige holdning til, hvilke opgaver der er naturlige, synes der dog ikke at være tvivl om den retning, udviklingen har, og den fælles udarbejdelse af det cirkulære, som omhandler godkendelse af fremmed udstyr peger mod, at gensidig påvirkning sikrer fælles fremtræden.

Det sker, at brugere knytter terminaludstyr, der ikke er godkendt, til telenettet. Dette kan tages som udtryk for utilfredshed med administrationernes sortiment eller priser. Administrationernes indstilling er derfor, at nok påtales forholdet i det enkelte tilfælde, men principielt imødegås det ved, at administrationerne selv søger at levere eller godkender produkter, der i pris, funktionsdygtighed og design er konkurrencedygtige.

6.3 Reklame:

Store slagkraftige reklamefremstød har ikke været anvendt, hvorimod informativ reklame benyttes i stigende omfang. Det reklamemedie, som har været brugt længst, er telefonbøgerne, der indeholder informationer om vilkår og takster for abonnement, oplysning om trafiktakster og om muligheder for ekstraudstyr og priser for dette m.v.

I forbindelse med automatiseringen indførtes lokale udstillinger, hvor publikum havde adgang til at prøve automattelefonen og stille spørgsmål af enhver art. Udstillingsaktiviteten er bibeholdt, men har med automatiseringens afslutning

ændret karakter. Lokale udstillinger etableres i samarbejde med handelsstandsforeninger, handicaporganisationer, kommuner eller lignende. På sådanne udstillinger vises udstyr, som henvender sig til bestemte abonnentkategorier. Yderligere deltager teleadministrationerne — ofte i fællesskab — i branche- eller mere alment dækkende større udstillinger.

I forbindelse med ændringer, som skal til offentlighedens kendskab, anvender teleadministrationerne annoncering i tidsskrifter og dagblade. Et aktuelt tilfælde er annoncering af, at teleadministrationerne fælles tilbyder trafik til halv pris i aften- og nattetimer. Annoncering anvendes tillige til orientering om bestående ydelser og produkter.

Gennem valg af reklamemedie differentieres på målgrupper. Eksempelvis anvendes byggebranchens tidsskrifter til at informere om, at teleadministrationerne i forbindelse med byggeri og med etablering af rørsystem tilbyder gratis opsætning af et antal stikkontakter.

Brochuremateriale anvendes i stor udstrækning. Hver administration udarbejder eget materiale. I et vist omfang kan dette forhold begrundes sagligt, men i mange situationer ville fælles fremstilling være mulig.

Situationen har hidtil været, at en ønskelig vækst fuldt ud har kunnet tilgodeses uden aktiv markedsføring, fordi efterspørgslen har været kraftig. Derfor har de udviste markedsføringsbestrebelse karakter af, at teleadministrationerne søger at opfylde den moderne forbrugers forventninger om at være orienteret. Ud fra den interesse teleadministrationerne viser markedsforhold vurderes, at markedsføringens muligheder for at udgøre et styrende led i virksomhedens aktiviteter, kan håndteres, når behov herfor opstår.

7. Samarbejde og beslutningsprocesser

Organiseringen af telekommunikationsvirksomheden i Danmark i privat, kommunalt og statsligt regie medfører, at der ikke er en fælles beslutningsproces med det entydige formål at basere televirksomhed på fælles beslutninger.

Samordningsudvalget består af 3 repræsentanter for Generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet samt 5 repræsentanter for de tre koncessionerede telefonselskaber. Det fungerer i højere grad som et samarbejdsorgan end som et beslutningsorgan, idet den enkelte administration værner om sin autonomi. Mange spørgsmål debatteres, og som følge heraf sker en gensidig påvirkning. Rekurs til telefonilsyn eller minister har ikke været benyttet.

Under Samordningsudvalget fungerer Teknisk Udvalg, der kan behandle ethvert teknisk spørgsmål, der har betydning for televæsenet som helhed.

Foruden formanden består Teknisk Udvalg af 3 medlemmer udpeget af generaldirektøren for Post- og telegrafvæsenet samt 6 medlemmer udpeget af telefon-

selskaberne. Desuden deltager chefen for Teleteknisk Forskningslaboratorium og en observatør fra forsvaret.

Under Teknisk Udvalg fungerer en række underudvalg og arbejdsgrupper, som dels arbejder med konkrete opgaver, dels har til formål at afdække behov for afklaring af tekniske spørgsmål ved at overvåge udviklingen inden for definerede områder.

I praksis er Teknisk Udvalg besluttende med hensyn til tekniske normer og regler. Disse udgives i telefontilsynets navn og benævnes cirkulærer.

Forud for udgivelse forelægges cirkulærerne Samordningsudvalget. Cirkulærerne er således resultat af en fælles indsats. Hvor cirkulærebestemmelser bundet i tekniske nødvendigheder eller internationale bestemmelser, anvendes en konkret formulering. I andre forhold kan der være tale om, at formuleringen giver mulighed for en grad af individualitet.

Bilagene 3 og 4 indeholder oversigt over eksisterende udvalg og cirkulærer.

I 1977 har en arbejdsgruppe bestående af en repræsentant for hver af de fire administrationer analyseret Samordningsudvalgets virke. Analysen fastslog Samordningsudvalgets karakter af samarbejdsorgan og mandede ud i et forslag om at etablere en parallel til Teknisk Udvalg i form af et Markedsudvalg. Begrundelsen var, at eksistensen af Teknisk Udvalg har medført, at tekniske spørgsmål generelt gives en anden forbehandling end øvrige spørgsmål. Denne arbejdsform har været naturlig i en periode, hvor tekniske spørgsmål har været dominerende, både med hensyn til antal og tyngde. Udviklingen, der har givet et mere komplekst og mindre velafgrænset marked med behov for hurtigere skift i produktsortiment og en skærpet konkurrencesituation, gør det rimeligt at sikre også andre end tekniske spørgsmål en forbehandling, hvor de vurderes i en større sammenhæng.

I koncessionerne er fastsat regler for telefonselskabernes virke, herunder pligten til i en række forhold at underkaste sig afgørelser truffet af Ministeren for offentlige arbejder. Ministerens ret til at delegere beføjelser til et telefontilsyn er anført i koncessionerne. Et sådant telefontilsyn har virket siden 1919 og skal - i det omfang, telefontilsynet ikke selv har beføjelser — gøre indstilling til ministeren. I øvrigt skal tilsynet virke for det bedst mulige samarbejde mellem koncessionerede selskaber indbyrdes samt mellem disse og Post- og telegrafvæsenet. Tilsynet har tilsynspligt (og tilsynsmulighed) over for selskaberne, men—i kraft af Post- og telegrafvæsenets departementale status - ikke over for dette. Tilsynet kan — i lighed med ministeren og Samordningsudvalgets formand — forlange ethvert spørgsmål behandlet i Samordningsudvalget, ligesom tilsynet skal holdes underrettet om udvalgets arbejde. Tilsynet kan tillige nedsætte de arbejdsgrupper, som det efter forholdene skønner påkrævet.

Teleadministrationerne er ensartede, fordi der er tekniske bindinger og en samfundsmaessig binding i form af, at grundlæggende forskelle i brugernes vilkår i de forskellige teleadministrationers områder er utænkkelige. Samtidig medfører samarbejdsforpligtelsen gensidig orientering og påvirkning.

Ligesom ensartethed kan uensartethed postuleres, fordi der kan fremdrages variationer. Begrundelsen for disse er geografiske, historiske og holdningsmæssige forskelle, hvoraf de sidste til dels må anses som en følge af de første.

Disse holdningsforskelle påvirker samarbejdsmiljøet, således at langvarig behandling kan forhale beslutninger, men ofte bevirker de, at hver administration behandler problemerne efter egen overbevisning. Derefter sker normalt en afsmitning, således at opståede forskelle nivelleres.

Derfor må Samordningsudvalget med hensyn til beslutningsdygtighed vurderes negativt, men som gensidig inspirationskilde positivt. Yderligere bør det påpeges, at formaliserede arbejdsgrupper under Teknisk Udvalg, andre faste grupperinger og uformelle kontakter på mange niveauer gennem årene har givet et nyttigt samarbejde, hvis indflydelse på de ting, der er ført ud i livet, har været af væsentlig betydning.

Nogen eksakt opgørelse af den mødeaktivitet, som det omtalte samarbejde kræver, foreligger ikke. Antages 5 møder om året for udvalgs og gruppers ca. 175 medlemmer, fås 3–4 mandår, der svarer til mindre end 50 øre pr. abonnent pr. år. Hertil kommer naturligvis en indsats ud over mødeaktiviteten, men sammenholdt med at en væsentlig del af arbejdet alligevel måtte udføres for at sikre og vedligeholde den ekspertise, som er nødvendig i planlægning og i forholdet over for leverandører, er samarbejdets resultater ulig mere interessante end de dermed forbundne omkostninger. Samtidig bør den åbenhed, som skabes på tværs af grænser, der altid vil eksistere, ikke underkendes.

Opfattelsen af, om tilvejebringelse af fælles beslutninger - som i givet fald måtte være et dikteret mål — ville have bragt dansk telefoni længere end det praktiserede samarbejde, er varieret. En beskrivelse af samarbejdet i relation til forskellige forhold kan udgøre et grundlag for en stillingtagen, men aldrig fratage spørgsmålet den subjektive karakter.

7.1 Indførelse af nye ydelser, videreudvikling af bestående ydelser:

Nye ydelser og forbedringer af bestående ydelser indføres, når den teknologiske udvikling gør det muligt, i takt med ressourcerne og de lokale forhold.

Beslutningsprocessen i forbindelse med indførelse af nye ydelser kan illustreres med indførelsen af tastaturapparater. Efter en forsøgsperiode med 1.000 abonnenter i Københavns-området og 1.000 abonnenter i Sønderjylland vedtoges det i 1969 at indføre tastaturapparater som en ny facilitet, og det aftaltes i Samordningsudvalget, at administrationerne hver for sig skulle opstille tidsplaner for centralernes ombygning til at kunne modtage signaler fra tastaturapparater. Der var forskelle i betragtningsmåde betinget i forskellige ressourcer til gennemførelse af nyordningen og i vurdering af de med en sådan tjeneste forbundne indtjeningsmuligheder.

Forskelle accentueredes af, at den nye teknik på det tidspunkt ikke var ganske billig. Senere har en anden teknik billiggjort ændringen så meget, at administrationerne nu tilbyder tastaturmulighed meget hurtigt og overalt, men Jydsk Tele-

fon-Aktieselskab er gået et skridt videre end de øvrige administrationer ved at medtage højtaltende medhør i telefonapparatets standardudførelse og, i forbindelse med nyetablering, at tilbyde apparat i tastaturudførelse uden merbetaling.

Ekstrainstallationssortimentet udvides jævnligt. Som eksempel kan nævnes den såkaldte betalingstelefon. Noget samarbejde i form af fælles beslutning er vanskeligt at påpege, men betalingstelefonen er et eksempel på, hvorledes tingene smitter af, således at de administrationer, som ikke er med i første omgang, senere følger efter. I det aktuelle tilfælde er der således tale om en tidsforskydning på ca. 2 år.

Et yderligere eksempel er udvikling og indførelse af det såkaldte OP-projekt, dvs. indførelse af EDB-system for at forbedre oplysningstjenesten.

Systemet har medført, at ekspeditionstid for en forespørgsel er nedsat med 33%. Kartoteksmaterialet, som ligger til grund for besvarelse, er bedre ajourført og har nye indgange, således at flere, mindre eksakte forespørgsler kan besvares. Systemet er udviklet, prøvekørt og indført hos det jyske selskab, men hurtigt på vej til at blive landsdækkende.

At telefonfolk fra hele verden studerer systemet og påtænker at indføre lignende systemer må tages som udtryk for den succes, det har. Trods mere end ti års indsats på området hos Bell og trods det, at flere store EDB-firmaer har forsøgt at udvikle oplysningssystemer, står resultatet ikke mål med det danske system, som er blevet en eksportvare.

Situationer, hvor en administration har set sig i stand til at gennemføre et projekt, har givet tidsmæssige gevinster, som rigeligt opvejer negative konsekvenser i form af ressourceforbrug som følge af manglende koordinering.

7.2 Telenettets fornyelse og udbygning:

I Teknisk Udvalg samarbejdes om principielle tekniske forhold. Konkrete, praktiske opgaver i forbindelse med udbygning og drift af anlæggene løses dels gennem formelt nedsatte udvalg, dels i et rutinemæssigt samarbejde mellem de ansvarlige afdelinger.

7.2.1 Principielle, tekniske forhold:

Telefontilsynets instruks af 1962 anfører, at Teknisk Udvalg har til opgave at sikre den fornødne tekniske ensartethed inden for den offentlige telekommunikationsvirksomhed og i det hele til samordning af de nuværende teleadministrations tekniske arbejde med henblik på enhedsdrift. Det betyder i praksis, at alt vedrørende de tekniske systemers samarbejde løbende er på Teknisk Udvalgs dagsorden i takt med aktuelle behov, som i alt væsentligt er styret af den teknologiske udvikling. Standarder, normer og forskrifter nedfældes i cirkulærer og rekommandationer.

Teknisk Udvalg varetager sine opgaver gennem permanente underudvalg og ad hoc arbejdsgrupper med deltagelse fra de fire administrationer. De senere års øgede udbud af tekniske nyskabelser har medført, at der bliver brug for planlægning og prioritering af den takt, hvormed ny teknik indpasses i den bestående, herunder også telenettets anvendelse til andre formål, ligesom de mange nye servicetilbud må vurderes ud fra markedsmæssige forhold. Det er en ændring i forhold til tidligere, hvor tekniske nyskabelser altid var tiltrængte forbedringer. Etablering af Markedsudvalget skal ses i lyset heraf.

Med indførelse af digitalteknikken i telenettet må alle grænser af teknisk art - også inden for de administrative aktiviteter—revideres. Denne opgave er taget op såvel i Teknisk Udvalg som i en koordineringsgruppe administrationerne har nedsat. Både af tekniske og personalemæssige grunde vil ændringer skulle gennemføres gradvis over lang tid.

7.2.2 Konkrete arbejdsopgaver:

Det er praksis, at teleadministrationerne efter behov anvender anlæg fælles - uanset ejerforhold. Det indebærer samarbejde både før, under og efter etablering om behov og deraf følgende fordeling af anlægs- og driftsudgifter (omtales nærmere i afsnit om finansiering). Dette overordnede princip gælder både centraler, forstærkerstationer og linier.

7.2.2.1 Telefoncentraler:

Siden de omfattende licitationer i 50'erne vedrørende centralerne i Århus, København og Odense, hvor man indførte det dengang helt nye koordinatvælgersystem, har Sverige været hovedleverandør, hvad angår udbygning af de store centraler. I årenes løb er der flere gange indgået rabataftaler, som har virket for alle administrationerne. Justering af udstyrspriser efter udvikling i løn- og materialeudgifter sker efter aftalte formler, som ligeledes er fælles.

I 1968, hvor transitcentralerne i København og Aalborg stod foran udskiftning, vedtog de fire administrationer i fællesskab at anvende de på det tidspunkt avancerede datamatstyrede centraler. Ligeledes i fællesskab nedsattes direkte under direktionsniveau et udvalg til at stå for implementeringen, i øvrigt med snæver kontakt til øvrige nordiske lande.

Næste led i den teknologiske udvikling er de digitale centraler. Et arbejde med at formulere en fælles specifikation er under forberedelse i en koordineringsgruppe nedsat af direktionerne, således at den procedure, som fungerede til alles tilfredshed i forbindelse med indførelsen af de første datamatstyrede centraler forventes anvendt på ny.

I 1960 afholdt Jydsk Telefon-Aktieselskab licitation på landcentraler. Resultatet var en ligelig fordeling af leverancer mellem de tre tilbudsgivere L.M. Ericsson, Kristian Kirk og Standard Electric. Et senere leverandørkrav over for det jyske selskab om prisrevision foranledigede indhentning af tilbud, hvoraf L.M. Ericssons var det mest fordelagtige. Ved en licitation afholdt af Kjøbenhavns Telefon Aktieselskab i midten af 60'erne valgtes Siemens. Det fynske

selskab har til landcentraler valgt en centraltype fra Standard Electric. Samme leverandør har Post- og telegrafvæsenet anvendt inden for eget lokaltelefonområde. Antallet af centraler inden for hver af de typer, der anvendes, er så stort, at typeantallet kan bæres uden mærkbar merbelastning, og priserne ligger langt under verdensmarkedsprisen. Situationen, hvor flere administrationer selvstændigt gennem søger markedet med gensidig støtte og orientering, er den sandsynlige grund. I de senere år er rabataftaler, som nævnt i omtalen af de store centraler, trådt i stedet for licitationer, men verdensmarkedet følges fortsat nøje.

Post- og telegrafvæsenet har, efter fremkomsten af digitale centraler, igen fremført tanken om afholdelse af fælles licitation for de fire administrationer med den hensigt at få valgt leverandører og systemer på langt sigt. Et fællesarbejde med henblik på licitation er iværksat.

Kun i situationer, hvor flere administrationer har interesse i en og samme central, går samarbejdet videre end det ovenfor nævnte. Mellembys- og transitcentraler udføres som fælles anlæg for Post- og telegrafvæsenet og det pågældende selskab. Indkøb foretages af selskabet med baggrund i begge parterers behovsopgørelse, og Post- og telegrafvæsenet betaler selskabet den andel, som svarer til rigstrafikkens andel af trafikbelastningen.

7.2.2.2 Bærefrekvensnet med forstærkerstationen

Efter at det i begyndelsen af 50'erne blev klart, at bærefrekvensteknikken ville blive den dominerende faktor ved udbygningen af mellembys- og rigsnettet, foretog de fire administrationer fælleskøb af bærefrekvensmateriel og indgik en aftale om den fremtidige opgavedeling og om afregningsforhold parterne imellem. Med baggrund i denne aftale har de enkelte administrationer stort set besluttet den videre udbygning hver for sig, idet der dog har været et snævert samarbejde om både anlæg og drift af forstærkerstationer.

Det store antal mindre forstærkerstationer i selskabernes koncessionsområder tilhører selskaberne, men indeholder undertiden udstyr, som tilhører Post- og telegrafvæsenet. På de større forstærkerstationer er forholdet omvendt. I anlægsspørgsmål rekvireres opsætning af udstyr på fremmed forstærkerstation hos stationens ejer. I driftsspørgsmål er forholdet normalt det, at hver administration passer sit udstyr. Det bør dog anføres, at det personale, der er fast stationeret, virker dagligt overvågende for alt udstyr uanset personalets tilhørsforhold og udstyrets ejerforhold, ligesom gensidig hjælp mellem de fast stationerede medarbejdere og medarbejdere på periodisk tilsyn er normalt. Generelt er indtrykket, at de formelle aftaler i den lokale og praktiske hverdag har fået et i nogen grad individuelt tilsnit, som i høj grad sikrer mod uhensigtsmæssigt dobbeltarbejde og uønskede konflikter. Alligevel har selskaberne en opfattelse af, at den aftalte opgavefordeling er utidssvarende, fordi alle trafikformer (lokal, mellembys og rigs) efterhånden afvikles i fælles transmissionskanaler. Denne opfattelse må

formodes at være logisk begrundet i ønske om rene linier, mere end den kan ses i lyset af hverdagens praktiske arbejde. Samarbejde om anlæg af fælles kabelstrækninger følger stort set samme mønster som samarbejdet om stationer.

7.2.2.3 Digitale netstrækninger:

Som en afløsning eller videreudvikling af bærefrekvensteknikken er digitale netstrækninger allerede nu ret udbredte. Fyns kommunale Telefonselskab er nået længst med et områdedækkende net, men også de øvrige administrationer er stærkt på vej.

7.2.2.4 Abonnentanlæg:

Samme lokalnet anvendes til telefon, telex og datatransmission. Dermed består et praktisk samarbejde i dette net i forbindelse med fejlmeldinger. Situationen er, at det kan være vanskeligt at lokalisere fejlen på forhånd, og specielt datakunder risikerer besøg af fejlrettere fra to administrationer, før fejlen er afhjulpet. Det bør imidlertid bemærkes, at forholdet ikke udelukkende kan begrundes med, at der er flere teleadministrationer. Også i andre situationer risikeres, at den først ankomne fejlretter ikke har faglig baggrund eller udstyr til at rette den aktuelle fejl, fordi dens karakter ikke har kunnet udledes af fejlmeldingen.

7.3 Forskning og teknologisk udvikling:

Teleteknisk Forskningslaboratorium drives i fællesskab af de fire administrationer. Disse har i forskellig grad stillet forskningslaboratoriet konkrete opgaver. Dette forhold kan være årsag til, at Teleteknisk Forskningslaboratoriums indsats vurderes forskelligt af de enkelte administrationer.

Ud over den forskning, som foregår via Teleteknisk Forskningslaboratorium har hver af de fire administrationer driftslaboratorier, ligesom nye ting vurderes i metodekontor, systemanalysekontor eller tilsvarende organer. Endvidere foretages i betydelig udstrækning kontrolleret forsøgsvirksomhed på fungerende anlæg, ofte i de enkelte afdelingers regie, hvor formålet er at holde vågent øje med teknologiske landvindinger og tilpasse disse til den praktiske hverdag. En del opgaver er gennemført i samarbejde med Teleteknisk Forskningslaboratorium, eller med leverandører. I en række situationer, hvoraf de fleste skriver sig fra Jydsk Telefon-Aktieselskab, er det berettiget at tale om egentlige forskningsprojekter.

Den målrettede forskning har primært været koncentreret om abonnentmateriel og lokalnet. Mønsteret for samarbejde er generelt således, at en af teleadministrationerne er initiativtager. I fornødent omfang inddrages Teleteknisk Forsk-

ningslaboratorium eller udenforstående. Over for øvrige teleadministrationer sker orientering, som undertiden kritiseres for at komme for sent.

Egentligt samarbejde om et projekts gennemførelse finder ikke sted i større udstrækning, men resultater er tilgængelige for alle og har ofte vist sig direkte eller indirekte anvendelige. En sandsynlig årsag til dette mønster er, at initiativtageren på grund af administrationernes autonomi har mulighed for at gennemføre opgaven selv og lade resultaterne tale, i stedet for at bearbejde øvrige administrationer i idéfasen. Det har tillige betydning, at teleadministrationerne anvender forskellige leverandører, fordi det medfører, at et udviklingsprojekt ikke umiddelbart tilgodeser øvrige administrationer.

I teleadministrationernes forsknings- og udviklingsarbejde er det et fremtrædende formål at skabe ekspertise. Herved sikres nyttiggørelse af teknologiske landvindinger samt det forhold, at virksomhed og leverandør kan føre en dialog på højt teknisk niveau med gensidig inspiration til følge. Det er en kendsgerning, at også udenlandske leverandører er opmærksomme på det forhold og anvender Danmark som kvalificeret forsøgsområde med fordelagtige priser til følge.

7.4 Internationalt samarbejde:

Forudsætning for, at telekommunikation kan gå ubesværet over landegrænser, er et omfattende internationalt samarbejde af såvel teknisk som aftalemæssig karakter.

Den Internationale Teleunion (ITU) er et statsligt organ, som med deltagelse af så godt som alle lande er ansvarlig for dette samarbejde, der har eksisteret siden 1865. Arbejdet er reguleret i en konvention, der med tilhørende regler for de forskellige tjenestegrene, er ratificeret i Danmark af folketinget. Arbejdet omfatter en række områder, hvoraf et væsentligt er standardisering af tekniske systemer. Frekvensmæssige og dertil knyttede aftaler, som er bindende for regeringerne, forhandles ved særlige konferencer. Som medlem af ITU optages kun regeringsstyrede og statsligt forpligtende administrationer, mens anerkendte driftsselskaber og industrien kan deltage i de rådgivende komitéers virksomhed. Rådgivende komitéer er CCITT for telegraf, telefon, data m.m. og CCIR for radio. Arbejdsresultater udgives og anvendes af teleadministrationerne og af producenter af telemateriel.

Endvidere findes et samarbejde inden for den europæiske post- og telesammenlutning CEPT. Samarbejdet er dels af koordinerende art, dels iværksættende for konkrete projekter, som i art eller omfang taler for en samling af flere nationers interesser. Som eksempel på det sidste kan nævnes dannelsen af Eutelsat, som skal forestå fælles europæiske telesatellitesystemer. Yderligere foregår et nært samarbejde på nordisk plan - både formelt og uformelt.

I kraft af, at Post- og telegrafvæsenet er statsligt og varetager det øverste hierarkiske niveau i telenettet samt alle former for radiovirksomhed, repræsenterer

Post- og telegrafvæsenet Danmark i de nævnte samarbejdsorganer og anvendes — i andre internationale organer - som repræsentanter i tele- og radiospørgsmål. Som følge af, at Post- og telegrafvæsenet driver al telefonvirksomhed i områderne Sønderjylland og Møn, har det været muligt også at varetage spørgsmål om telenettets lavere hierarkiske niveauer og abonnentudstyr uden større grad af deltagelse fra øvrige teleadministrationer.

Af flere årsager anses dette forhold nu for uhensigtsmæssigt, og ændringer er allerede sket i form af, at repræsentanter fra andre teleadministrationer deltager i arbejdsgrupper knyttet til de internationale sammenslutninger. Årsagerne er dels, at Post- og telegrafvæsenet finder det rimeligt, at de øvrige administrationer deltager i den arbejdsindsats, dette internationale samarbejde kræver, dels disse administrationers ønske om at gøre en indflydelse gældende internationalt. Ønsket er aktualiseret i kraft af den nyeste teknologiske udvikling, hvor avanceret teknik anvendes helt ud i nettets forgreninger. De hidtidige ændringer med hensyn til deltagelse i internationalt arbejde bunder således i aktuelle behov og har endnu ikke givet anledning til en metodisk behandling med fremtidens arbejdsdeling for øje. I relation til den aktuelle organisering af dansk telefoni vurderes, at Samordningsudvalget kan og bør tage dette emne op til behandling.

I øvrigt kan nævnes, at de danske teleadministrationer med forskellig styrke viser udenlandske teleforhold interesse. Man holder sig grundigt orienteret gennem udenlandske publikationer, plejer aktiv kontakt med leverandørfirmaer og plejer kontakter i teleadministrationer over det meste af verden.

7.5 Samarbejde med dansk industri:

Gennem en lang årrække har der været samarbejdet med dansk industri. De største samarbejdspartnere har været Nordiske Kabel- og Trådfabriker, GNT Automatic, Standard Electric og Kirks Telefonfabriker, men også en række mindre virksomheder har været inddraget. Dette har vist, at en del af de produkter, som anvendes i televirksomheden med fordel kan produceres af dansk industri. En forudsætning for, at dette forhold kan udnyttes i størst muligt omfang, er telesektorens evne til at formidle, og det grundlæggende i denne evne er dynamik. Telefonapparater og kabler er de mest betydende produkter, der har været samarbejdet om, men privatcentraler (omstillingsanlæg), mindre landcentraler og elektroniske kredsløb til forskellige formål er andre eksempler. Projekterne har oftest været af en karakter, som gør det rimeligt at vurdere dem som pegende mod nichefilosofien, og samarbejdet vurderes som værende i en accellererende fase.

Meget omfattende og vidtrækkende projekter er naturligvis forholdsvis sjældne, men at sådanne er mulige, søges belyst ved nedenstående eksempel.

Lyslederteknikkens fremkomst interesserede i første række industrien, men også teleadministrationerne var opmærksomme på de nye muligheder. Der kom fra

den europæiske sammenslutning COST (European cooperation and coordination in the field of scientific and technical research) oplæg til et bredt samarbejde om et lyslederprojekt. Post- og telegrafvæsenet bragte sagen op i den hjemlige diskussion, og fra industrien (Nordiske Kabel- og Trådfabriker) blev det foreslået at oprette en lyslederklub med deltagelse af teleadministrationerne til et forskningsarbejde.

I den internationale konkurrence er tid afgørende. Da et indledende møde efterfulgtes af stilstand, søgte kabelfabriken samarbejde med Danmarks Tekniske Højskole, og senere kom også Teleteknisk Forskningslaboratorium ind i billedet. Det lykkedes ad denne vej at få det nødvendige forskningsarbejde i gang - med støtte hovedsagelig fra industrien og Teknisk Videnskabeligt Forskningsråd.

Resultatet af denne forskning har betydning for teleadministrationerne. Forsøgsstrækninger med lyslederkabler er aftalt gennemført i København og Århus.

Et gunstigt resultat vil også have væsentlig værdi i form af forbedrede muligheder for international afsætning af dansk producerede kabler og dansk produceret elektronik hertil.

Eksemplet viser, at forskningsprojekter, der ikke varetages af en enkelt administration, sikres bedre, når Teleteknisk Forskningslaboratorium indgår som administrationernes fælles, men i hverdagen uafhængige organ, end gennem et for tilfældet etableret samarbejde med deltagere fra alle administrationer.

8. Personale- og lønforhold

Mere end 15.000 medarbejdere, der i kraft af deltidsansatte svarer til 14.600 heltidsansatte, er ansat hos teleadministrationerne, heraf næsten 70% på tjenestemandsvilkår.

Yderligere anvendes entreprenørbistand i et omfang, der svarer til ca. 2.000 ansatte.

Pr. 1.000 abonnenter beskæftiges 8,6 arbejdstagere, hvoraf 7,5 er ansatte. Antallet pr. 1.000 abonnenter udtrykker kun noget om funktionsduelighed, når der ses på udviklingen i forhold til andre lande. Den europæiske telesammenslutning placerer dansk telefonvæsen som ét af de mest effektive i Vesteuropa i tiåret 1967-77 med en placering på 5. pladsen i 1967 og på 3. pladsen i 1977.

Teleadministrationernes personale fordeles sig på statens skalatrin som vist i bilag 5, side 1.

Fig. 4

		Antal fuldtids- beskæftigede	Heraf tjenestemænd og aspiranter dertil %	Antal ansatte pr. 1.000 abn.
KTAS		6.636	64	6.6
JTAS		3.817	67	5.3
FKT		880	69	5.7
P & T	statstlf.	569	84	6.7
	landsdækkende tjenester	2.697	83	1.4
Danmark		14.599	69	7.5 (6,1 + 1,4)

8.1 Personalepolitik:

For alle teleadministrationerne er det karakteristisk, at der overvejende antages personale med henblik på varig beskæftigelse. En undtagelse er dog situationer, hvor en teknologisk udvikling påvirker en stor medarbejdergruppe. Det er fx. tilfældet i forbindelse med automatisering, udlandsselvvalg og nedgang i telegramantal. Op til sådanne situationer antages medarbejdere til midlertidig beskæftigelse.

I henhold til aftaler med personaleforeninger opslås hos selskaberne alle ledige advancementsstillinger, dog med undtagelse af de øverste niveauer. Afskedigelser og forflytninger i forbindelse med arbejdsmangel foretages normalt i samråd med de berørte personaleforeninger.

For statstjenestemændenes vedkommende gælder særlige regler for stillingsopslag, fx vedrørende krav om kvalifikation. Uansøgt afsked af anden årsag end alder og ansøgt afsked af helbredsmæssige årsager kræver forudgående forelæggelse for finansministeriet.

For at skaffe bedst mulig sikkerhed for, at en medarbejder kan klare det normalforløb, der knytter sig til den funktion, vedkommende antages til, stilles afpassede krav, afstemt med samfundets uddannelsessystem. Eksempelvis er krav om realeksamen faldet bort, mens nye uddannelser, såsom 1-årig handelsskole og EFG-uddannelser, søges indpasset.

8.2 Ansættelsesforhold:

8.2.1 Tjenestemænd:

Hos samtlige teleadministrationer er grundstammen i medarbejderstaben tjenestemandsansat personale. Tjenestemandsansættelsen indeholder pligter og retigheder. For ansatte i Post- og telegrafvæsenet er disse indeholdt i tjenestemandsløvgivningen, dvs. tjenestemandsløven, tjenestemandspensionsloven og lønnings- og klassificeringsloven samt de i henhold til disse love indgåede aftaler. For ansatte i selskaberne fremgår de af tjenestereglementer og overenskomster. Der er høj grad af overensstemmelse mellem vilkårene for statstjenestemænd og telefonselskabernes tjenestemænd, men dog enkelte forskelle af principiel karakter.

Post- og telegrafvæsenets tjenestemænd er organiseret i to etatsforeninger, Dansk Post- og Telegrafforening under Statstjenestemændenes Centralorganisation II og Dansk Postforbund under Statstjenestemændenes Centralorganisation I, der alene repræsenterer en lodret opdeling. Løn- og andre ansættelsesvilkår fastsættes med visse undtagelser ved aftale mellem finansministeren og centralorganisationerne. Kan der ikke indgås aftale om størrelsen af det samlede beløb til ændring af løn- og andre ansættelsesvilkår eller om anvendelsen af beløbet, fremsætter finansministeren særligt lovforslag. Bestemmelser om ansættelsesvilkår, hvorom der ikke kan indgås aftale, fastsættes efter forudgående forhandling med centralorganisationerne. Aftaler, der alene angår ansættelsesvilkår i Post- og telegrafvæsenet, kan efter finansministeriets nærmere bestemmelse indgås af generaldirektoratet. Overtrædelse eller fortolkning af indgåede aftaler og hertil svarende bestemmelser kan indbringes for voldgiftsret. Voldgiftsrettens kendelse betragtes som endelig.

Selskabernes tjenestemænd er tilsluttet egne organisationer. Den organisatoriske opdeling repræsenterer både lodrette og vandrette skel. Generelle spørgsmål forhandles med De Samvirkende Telefonselskaber i overensstemmelse med gældende forhandlingsregler, der er stadfæstet af Ministeren for offentlige arbejder. Der er pligt til at konsultere telefontilsynet, ministeriet for offentlige arbejder og finansministeriet med hensyn til normering og løn- og ansættelsesvilkår for personalegrupperne. Specielle spørgsmål forhandles mellem det aktuelle selskab og de lokale foreninger. Uenighed om specielle spørgsmål kan dog bevirke, at spørgsmålet betragtes som generelt og forhandles på landsplan.

Nævnte former for statslig indflydelse sammenholdt med statens repræsentation i bestyrelserne for Københavns- og Jydsk Telefon-Aktieselskab sikrer statens indflydelse.

Selskabernes forhandlingspartnere får uenighed om fortolkningsspørgsmål afklaret med bindende virkning af Telefonvoldgiftsnævnet. Uenighed om nye overenskomster afgøres ved tvungen voldgift for administrativt personale, mens voldgift for arbejderstyrken og telefonister forudsætter parternes enighed om at indbringe sagen. Hvis enighed ikke opnås, kan der af/for disse grupper afgives

overenskomstmæssigt varsel om strejke eller lock-out, hvorefter spørgsmålet behandles i henhold til gældende lov i forligsinstitutionen, før en arbejdsstandsning kan blive effektiv. Arbejdsstandsning i form af strejke fandt sted i 1920 og 1968.

8.2.2 Ikke-tjenestemænd:

Ikke-tjenestemandsansatte kan opdeles i ansatte på funktionærlignende vilkår og ansatte med LO-lignende vilkår. Herudover findes i mindre omfang individuelle kontrakter.

8.2.2.1 Funktionærer:

For funktionærernes vedkommende svarer ansættelsesforholdet principielt til funktionærlovens bestemmelser. Hos Post- og telegrafvæsenet har disse medarbejdere deres organisatoriske tilhørsforhold i faglige organisationer på arbejdsmarkedet, der har kollektive overenskomster med finansministeriet eller i enkelte tilfælde med generaldirektoratet efter bemyndigelse fra finansministeriet. I kraft af deres kollektive overenskomster og dertil knyttede hovedaftaler har de ret til at varsle og iværksætte arbejdsstandsning efter nærmere fastsatte regler. Hos selskaberne er medarbejderne tilknyttet tjenestemændenes personaleorganisationer og dermed omfattet af samme tjenestereglementer og overenskomster. Med hensyn til arbejdsstandsning følger de således tjenestemandreglerne. De aflønnes som tjenestemænd med 3½% tillæg for manglende pensionsret.

8.2.2.2 Øvrige:

Den anden gruppe består af arbejdsmænd til hjælpe-, grave- og lagerarbejde, kantine- og rengøringspersonale og håndværkere, der er beskæftiget med ikke-telefonmæssigt arbejde - dog udfører Post- og telegrafvæsenet visse telefonopgaver ved hjælp af medlemmer fra LO, metal.

Bortset fra en del af kantine- og rengøringspersonalet ved Københavns Telefon Aktieselskab er dette personale organiseret i organisationer med tilhørsforhold i faglige organisationer på arbejdsmarkedet i almindelighed.

8.3 Forskelle i personalets anvendelse:

Afsnittet beskæftiger sig alene med forskelle imellem teleadministrationerne vedrørende væsentlige tjenestegrene. Der er karakteristiske forskelle vedrørende lineiopgaver, centralopgaver og opgaver på forstærkerstationer samt på telefonistområdet. Mængden af det omhandlede personale (summen af siderne 2,3 og 4 i bilag 5), udgør 54% af det totale personale (bilag 5, side 1).

De resterende 46% udgør henholdsvis 62%, 39%, 45% og 36% af personalet hos Post- og telegrafvæsenet, Københavns Telefon Aktieselskab, Jydsk Telefon-Aktieselskab og Fyns kommunale Telefonselskab.

For Post- og telegrafvæsenet gælder, at ca. halvdelen af disse medarbejdere har udførende funktioner ~~vedrørende~~ radio, telegraf m.v., medens resten er medarbejdere med administrative funktioner.

For selskaberne gælder, at det hovedsageligt er administrative medarbejdere.

Den lønmæssige indplacering af disse medarbejdere, hvis funktioner ikke omtales nærmere, fordi der ikke kan påpeges principielle forskelle i måden, de anvendes på, fremgår af bilag 5, side 5.

8.3.1 Linieopgaver:

Linieopgaver omfatter anlæg og drift af kabelforbindelser, installationer hos abonnenter og fejlretningsopgaver på disse installationer. Post- og telegrafvæsenet rekrutterer ufaglærte som telegraf arbejdere på prøve. I den to-årige prøvetid gives grundkurser. Tilfredsstillende prøvetid resulterer i tjenestemandsansættelse som telegrafarbejder. Der er ikke automatisk oprykning til montør, men dette vil sædvanligvis ske efter 5-8 år. Montører har advancementsmulighed til overmontør og liniemester.

Telefonselskaberne rekrutterer i stadig større udstrækning håndværkeruddannede som aspiranter til telefonmontør. De uddannes teoretisk og praktisk i aspiranttiden. Tilfredsstillende aspirantid gennem to år resulterer i tjenestemandsansættelse med sikret oprykning til overmontør efter 6 års tjeneste og med advancementsmulighed til telefonovermontør, -formand og -mester. Montører uddannes i fornødent omfang til varetagelse af mere komplicerede opgaver, eksempelvis opsætning af mindre omstillingsanlæg og vedligeholdelsesopgaver på disse og større anlæg. Til gravearbejde og forskelligt håndlangerarbejde anvender alle teledistributionerne ufaglært arbejdskraft, der ikke tjenestemandsansættes.

Antal medarbejdere på linieopgaver excl. mesterniveau og deres lønmæssige placering i hver af teledistributionerne fremgår af bilag 5, side 2.

8.3.2 Centralopgaver:

Til centralopgaver regnes montage af centraludstyr og driftsopgaver på dette udstyr.

Jydsk Telefon-Aktieselskab uddanner selv mekanikere, idet der ansættes elever, der gennemgår en teoretisk og praktisk uddannelse, der varer 4 år og 4 måneder. De øvrige teledistributioner rekrutterer medarbejdere med svendebrev inden for en relevant uddannelse og supplerer med kurser i prøvetiden. Hos Post- og telegrafvæsenet assisteres mekanikerne af telegrafarbejdere, hos selskaberne af montører eller central-/snoreassistenter, der bibringes nødvendig kunnen gennem kurser og instruktion.

8.3.3 Opgaver på forstærkerstationer:

Opgaverne er installation af forstærkerstationernes tekniske udstyr, overvågning gennem målinger og deraf følgende indgreb. Hos Post- og telegrafvæsenet måles og fastlægges indgreb af forstærkeruddannet personale fra assistentlinien, mens manuelle operationer i form af eksempelvis lodning udføres af mekanikere. I et vist omfang foretages rutinemålinger af kontorassistenter.

Hos selskaberne varetages alle opgaverne af en personalegruppe med støtte fra tekniske assistenter/ingeniører. Hos Jydsk Telefon-Aktieselskab er det Bf-teknikere, dvs. montører med en almen forstærkeruddannelse, der benævnes stationsmontør/Bf-tekniker, mens øvrige selskaber anvender mekanikere.

Antal medarbejdere på central- og forstærkeropgaver og deres lønmæssige placering i hver af teleadministrationerne fremgår af bilag 5, side 3.

8.3.4 Telefonistopgaver:

I takt med, at en stadig større del af trafikken gennemføres ved abonnenternes selvvalg, er egentlig telefonistarbejde stærkt reduceret. Personalet varetager i stedet oplysningstjeneste og andre former for særlige tjenester, såsom telefonvagt og -vækning.

Hos Post- og telegrafvæsenet varetages telefonistarbejdet og tilsvarende arbejdsopgaver, fx telegraf ekspedition, af medarbejdere, der har ansættelse som administrativt personale. Funktionerne udføres af kontorassistenter, mens assistentuddannet personale varetager overordnede administrative opgaver.

På grund af udlandsselvvalg, tilbagegang i telegramekspedition m.v. ansætter Post- og telegrafvæsenet for øjeblikket ikke kontorassistenter til tjenestemandstilling. Den organisatoriske tilknytning gør, at problemer ved overflytning til andet arbejde ikke er af arbejdsretslig art, men har karakter af praktiske problemer med menneskelige aspekter.

Hos telefonselskaberne ansættes medarbejdere til henholdsvis dag- eller natjeneste som telefonister, og de er organiseret som sådan. Derfor er uansøgt overflytning til anden tjeneste ikke mulig. I automatiseringsfasen accepterede mange telefonister tilbud om overflytning til administrativ tjeneste. Hos Københavns Telefon Aktieselskab er medarbejderne på nummerkontoret — nummeroplysningen i København - administrative medarbejdere, der er tilknyttet administrationens personaleforening. Antal medarbejdere beskæftiget med telefonistarbejde og deres lønmæssige indplacering i hver af teleadministrationerne fremgår af bilag 5, side 4.

8.4 Personalets indflydelse:

I harmoni med demokratiseringstendenserne i det øvrige samfund arbejder teleadministrationerne med begreber som medindflydelse, medbestemmelse og le-

delsesformer. Formelle aftaler er både i omfang og indhold indbyrdes forskellige, og de kan ikke umiddelbart bruges som mål for personaleindflydelse.

Post- og telegrafvæsenets ramme er generelle aftaler mellem staten og statens personale. Statens samarbejdsordning fremgår af cirkulære af 16. februar 1972 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner. I henhold hertil er der i Post- og telegrafvæsenet etableret samarbejdsudvalg på alle organisatoriske niveauer (hoved-, område- og lokaludvalg).

Samarbejdsudvalgenes formål er at virke for, at den ret, ledelsen har til at lede og fordele arbejdet, udøves i samarbejde med medarbejderne og tillidsrepræsentanterne. Derudover er der medarbejdere i forfremmelsesråd, direktionskomité og langtidsplanlægningskomité. Specielt for teledivisionen er medarbejderne repræsenteret i en planlægnings- og budgetkomité og i en uddannelseskomité.

Medarbejderne hos hvert af selskaberne har repræsentation i bestyrelsen. Hos de to aktieselskaber i henhold til lovgivningen og hos Fyns kommunale Telefonselskab, fordi bestemmelser svarende hertil er optaget i selskabets vedtægter. Derudover har hvert selskab efter aftale med personaleorganisationerne etableret en samarbejdsordning.

Hos Københavns Telefon Aktieselskab består ordningen af nævn i tilknytning til selskabets beslutningssystem (virksomheds-, afdelings-, område- og lokalnævn). Formålet er at skabe nye samarbejdsformer og at udvikle selskabets virksomhed i overensstemmelse med demokratiseringen i samfundet gennem medbestemmelse til gavn for medarbejdernes trivsel og virksomhedens effektivitet.

Jydsk Telefon-Aktieselskab har et samarbejdsråd, der fungerer på direktionniveau. Samarbejdsrådets hovedopgave er at udbygge demokratiet, og det har med henblik herpå etableret basisgruppe- og personalemødeaftaler, der indebærer, at enhver medarbejder er medlem af et mødeforum, der knytter sig til den daglige arbejdssituation. Sådanne grupper er hverken i teleadministrationerne eller andre steder noget nyt, men her er de generelle og et formelt led i samarbejdsstrukturen.

Hos Fyns kommunale Telefonselskab er fælleskontaktudvalget, hvor alle væsentlige spørgsmål drøftes, det vigtigste kontaktorgan mellem ledelse og medarbejdere. Inden for de enkelte tjenestegrene findes ligeledes kontaktudvalg, og på en del tjenestesteder findes planlægningsgrupper. Der er ingen formelle regler for kontaktudvalg eller planlægningsgruppers virke.

I samtlige administrationer er der medarbejderrepræsentation i udvalg og grupper, som beskæftiger sig med forhold, der direkte påvirker personalet som helhed eller personalegrupper.

Generelt set er formelle samarbejdsaftaler udtryk for behov for understøtning af det naturlige samarbejde. Her synes virksomhedernes forskellige størrelse, deres forskellige formelle status og deres forskellige overordnede bindinger at påvirke forholdene. Ud fra dette synes omfang og form for aftaler i teleadministrationerne — trods indbyrdes forskelle — naturlige hver for sig.

9. Finansielle forhold

Forskellig organisering medfører forskelle i finansieringsforhold for de danske teleadministrationer. Størst forskel findes mellem Post- og telegrafvæsenet og selskaberne, men også mellem selskaberne er der forskelle.

9.1 Kapitalgrundlag:

For Københavns Telefon Aktieselskab og Jydsk Telefon-Aktieselskab er den indskudte aktiekapital på henholdsvis 150 mill. kr. og 75 mill. kr. kapitalgrundlag. Siden 1960 er aktiekapitalerne ikke udvidet.

Kapitalgrundlaget for Fyns kommunale Telefonselskab er andelsfonden — opbygget af midler svarende til aktieudbytte, der i stedet for udbetaling henlægges i andelsfonden. Denne udgjorde ultimo 1977 61,1 mill. kr.

Til kapitalgrundlaget for de koncessionerede selskaber hører yderligere lovpligtige reserve- og dispositionsfunds på 25% af aktiekapitalen henholdsvis andelsfonden.

Post- og telegrafvæsenets kapitalgrundlag er som for andre statsvirksomheder bevillinger over statens finanslov.

9.2 Kapitaldannelse:

9.2.1 Egenkapital:

Udover kapitalgrundlaget har de koncessionerede selskaber opbygget betydelig egenkapital gennem yderligere fondshenlæggelser end de tidligere nævnte lovpligtige. Egenkapitalen udgør excl. de i de selvstændige pensionsfonds opsparede midler og uden hensyntagen til det senere omtalte uafviklede pensionstilsvarende beløb, der fremgår af figur 5.

Figur 5

31.12	KTAS		JTAS		FKT	
	Egenkapital Mill. kr.	% af aktiver	Egenkapital Mill. kr.	% af aktiver	Egenkapital Mill. kr.	% af aktiver
1977	907	22,7	939	31,3	187	24,7
1975	950	29,7	768	32,5	176	33,0
1970	476	23,8	271	20,8	67	22,0
1965	188	14,7	97	12,4	37	18,4

Både i absolutte tal og relativt er der sket en vækst i egenkapitalen. En væsentlig årsag til den forøgede egenkapitaldannelse er den ændring af takstpolitikken, som

skete i midten af 60'erne, og som bl.a. resulterede i oprettelsen af anlægsfonds i 1967. Indtil da blev abonnenternes anlægsbidrag (oprettelsesafgifter) bogført som nedskrivning af anlæg, men siden da er de henlagt i anlægsfonds. Samtidig ændredes bogføring af årenes overskud, således at de i stedet for overføring til kommende års driftsregnskab henlægges i anlægsfonds.

Årlige henlæggelser i anlægsfonds består således af anlægsbidrag og årlige overskud. I hvert af de følgende ti år nedskrives med 1/10, som overføres til anlægsregnskabet, der herved bliver reduceret.

Egenkapitalens udvikling viser selskabernes evne til at kunne fungere som selvstændige økonomiske enheder.

9.2.2 Pensionsfonds:

En anden væsentlig faktor i selskabernes kapitaldannelse er opbygningen af pensionsfonds, der er udtryk for den kapitaliserede værdi af pensionsforpligtelser. Pensionsfondene kan ikke defineres som egentlig egenkapital, men heller ikke som egentlig fremmedkapital, fordi de finansieres indefra. Størrelsen af pensionsforpligtelsen aktuarberegnes hvert tredje år og beløb, der måtte mangle, betegnes som uafviklet tilsvær. Der er forskelle i selskabernes årlige henlæggelser til pensionsfonds, idet Københavns Telefon Aktieselskabs ordinære henlæggelser er 15% af de tjenestgørendes pensionsgivende lønninger, mens Jydsk Telefon-Aktieselskab og Fyns kommunale Telefonselskab henlægger 10%. Derigennem fremkommer relative forskelle i størrelsen af det beregnede uafviklede tilsvær. Til gengæld er den normale praksis hos det jydsk og det fynske telefonselskab afvikling af de konstaterede mankoer over tre år, mens Københavns Telefon Aktieselskab udnytter den i henhold til regnskabsreglementet maksimale afviklingsperiode på ni år.

Pensionsfondsudviklingen exclusive uafviklet tilsvær i de seneste år er vist i absolutte tal og relativt i figur 6.

Figur 6.

31.12	KTAS		JTAS		FKT	
	Pensionsfond Mill. kr.	% af aktiver	Pensionsfond Mill. kr.	% af aktiver	Pensionsfond Mill. kr.	% af aktiver
1977	951	23,8	602	20,1	183	24,2
1975	813	25,4	455	19,3	143	26,8
1970	517	25,9	242	18,5	76	24,8
1965	263	20,6	150	19,3	40	20,0

Uafviklet tilsvær er sidst beregnet pr. 31.12 1976 til henholdsvis 327,5, 159,9 og 49,8 mill. kr. for det københavnske, jydsk og fynske telefonselskab. Siden da er der foretaget afvikling i 1976 og 1977, således at der for de tre selskaber resterer henholdsvis 235,3, 53,3 og 16,6 mill. kr. ultimo 1977.

9.2.3 Samspil mellem takst- og finansieringsforhold:

Før 1966 var det et hovedsynspunkt at holde taksterne på så lavt et niveau, som driftsmæssigt forsvarligt. Med tilskyndelse fra staten forlod man dette synspunkt til fordel for et niveau, som kunne sikre en rimelig selvfinansiering.

Det grundlæggende synspunkt kan udtrykkes som ønske om på langt sigt at bevare et rimeligt forhold mellem egen- og fremmedkapital. Opfyldelse af dette betinger et takstprovenu, som ud over driftsudgifter sikrer kapital til at forøge egenkapitalen i takt med fremmedfinansieringen i en grad, som sikrer, at forholdet mellem egen- og fremmedkapital til enhver tid er acceptabelt. Udviklingen i fremmedkapitalens størrelse og dens andel af de samlede aktiver fremgår af figur 7.

Figur 7.

31.12	KTAS		JTAS		FKT	
	Fremmed-kapital Mill. kr.	% af aktiver	Fremmed-kapital Mill. kr.	% af aktiver	Fremmed-kapital Mill. kr.	% af aktiver
1977	2138	53,5	1460	48,6	386	51,1
1975	1436	44,9	1137	48,2	214	40,2
1970	1007	50,3	794	60,7	162	53,2
1965	828	64,7	534	68,3	123	61,6

Det skal bemærkes, at udviklingen i fremmedkapitalen 1975-1977 er præget af opskrivninger af den udenlandske gæld som følge af kursreguleringer.

9.3 Fremskaffelse af fremmedkapital:

I de senere år er de koncessionerede selskabers fremmedfinansiering væsentligst sket gennem optagelse af udenlandske lån. Det har gennem en årrække ikke voldt vanskeligheder at finansiere det ønskede anlægsprogram, og der er intet, der tyder på fremtidige vanskeligheder. Dette er en væsentlig årsag til selskabernes høje tekniske stade og til, at den voldsomme abonnentstigningstakt, som ret pludseligt satte ind omkring 1970 og har været ved siden, har kunnet tilgodeses på rimelig vis. Låneoptagelsen og andel heraf i udenlandsk kapital fremgår af figur 8.

9.4 Anlægspolitik:

En følge af, at kapitalfremskaffelsen i de senere år ikke har voldt problemer er, at optimale løsninger har kunnet gennemføres fremfor kortsigtede løsninger med mindre kapitalkrav.

Figur 8.

31.12	KTAS		JTAS		FKT	
	Låneopt. i mill. kr.	Heraf % uden- landsk	Låneopt. i mill. kr.	Heraf % uden- landsk	Låneopt. i mill. kr.	Heraf % uden- landsk
1977	259,8	98,2	142,1	99,8	68,9	98,8
1976	276,5	98,6	119,3	99,0	101,9	99,6
1975	182,4	82,1	127,1	74,1	47,5	99,3
1974	2,3	0,0	160,9	98,8	34,0	98,6
1973	138,0	97,0	100,2	93,8	1,4	0,0
1972	254,7	97,8	127,9	67,9	1,6	0,0
1971	117,4	95,8	65,5	58,6	22,8	55,6

Anlægsaktiviteternes omfang hænger sammen med den førnævnte kraftige abonnenttilgang, den deraf følgende trafikstigning og de hermed forbundne serviceydelser.

Den ønskede anlægspolitik har kunnet gennemføres, fordi låneoptagelsen har været kombineret med en fri dispositionsret. Dette gælder dog ikke Post- og telegrafvæsenets virke.

Teleadministrationernes anlægsaktiviteter gennem de senere år fremgår af figur 9.

Figur 9.

År	P & T		KTAS			JTAS			FKT		
	Anlægsomkostninger		Anlægsomkostninger			Anlægsomkostninger			Anlægsomkostninger		
	Mill. kr.	Kr./ abn.	Mill. kr.	Kr./ abn.	Selv- finan- sie- ring %	Mill. kr.	Kr./ abn.	Selv- finan- sie- ring %	Mill. kr.	Kr./ abn.	Selv- finan- sie- ring %
1977	95.5	1.124	660.1	667	68.9	548.9	795	90.4	144.4	986	67.6
1976	72.1	914	528.8	570	83.1	475.9	750	101.1	99.4	748	93.9
1975	74.3	1.009	465.7	528	83.1	397.9	687	101.1	96.0	795	84.2
1974	48.0	689	398.0	474	100.7	370.6	698	89.6	73.2	658	97.1
1973	30.0	455	341.4	427	113.9	308.3	635	101.3	56.1	543	122.8
1972	27.1	437	384.1	505	86.6	269.4	608	98.2	48.2	502	117.6
1971	19.1	327	381.7	525	80.6	252.7	620	84.5	45.2	502	110.0

Selvfinansiering er her defineret som summen af fondshenlæggelser (incl. pensionsfond), selvfinansiering over driften (afskrivninger, kurstab og pensionsfondsoverskud) og anlægsbidrag.

9.5 Afregningsforhold:

9.5.1 Grundlag og politik:

De afregninger, der finder sted mellem selskaberne indbyrdes og mellem selskaberne og Post- og telegrafvæsenet har deres oprindelse i den fælles principielle

indstilling, at telenettets udformning afgøres af tekniske forhold uden indflydelse fra den administrative opdeling. Derfor er praksis, at en administrations anlæg ofte udnyttes af en anden administration med behov for indbyrdes afregning til følge.

9.5.2 Afregningsformer:

De tre koncessionerede selskaber opkræver for Post- og telegrafvæsenet afgifter for rigs- og udlandssamtaler, der bliver registreret på tællere eller på kuponer. Det er efterhånden betragtelige beløb, der opkræves. Det københavnske, jydsk og fynske selskab har således i 1977 opkrævet henholdsvis 339,4 mill. kr., 215,5 mill. kr. og 70,2 mill. kr. excl. moms. Opkrævningerne er forbundet med omkostninger til regningsudskrivning, telleraflæsning m.m., og Post- og telegrafvæsenet betaler selskaberne efter fastlagte regler for disse ydelser. I 1977 udgjorde betalingerne henholdsvis 20 mill. kr., 6,8 mill. kr. og 1,9 mill. kr. excl. moms.

Af egentlige afregninger mellem selskaberne og Post- og telegrafvæsenet er de væsentligste: Afregninger for fælles anlæg, afregning for drift af anlæg samt afregning for fællesudnyttede linier.

Fælles anlæg: Afregninger foretages løbende mellem Post- og telegrafvæsenet og hvert af selskaberne i henhold til budgetmæssige aftaler. Opgivelse af et enkelt års tal er for vilkårligt som udtryk for omfanget, derfor anføres tal for perioden 1975-1977. I denne periode har Post- og telegrafvæsenet investeret henholdsvis 86,4 mill. kr., 53,9 mill. kr. og 28,6 mill. kr. gennem Københavns Telefon Aktieselskab, Jydsk Telefon-Aktieselskab og Fyns kommunale Telefonselskab.

Drift af anlæg: Omkostningerne, der er forbundet med drift og vedligeholdelse - herunder andel i husleje — af fælles anlæg, afholdes løbende af selskaberne. To gange om året indbetaler Post- og telegrafvæsenet et acotobeløb til dækning af sin andel af omkostningerne, der beregnes efter de investerede materielandele. En gang om året opgøres de faktiske omkostninger og endelig afregning foretages. Beløbsmæssigt udgjorde Post- og telegrafvæsenets betaling i 1977 for fællesudnyttede centraler henholdsvis 13,8 mill. kr., 12,2 mill. kr. og 5,9 mill. kr. excl. moms.

Afregning for fælleslinieanlæg, herunder bærefrekvensstationer: Denne udgjorde i 1977 betaling fra henholdsvis Københavns Telefon Aktieselskab, Jydsk Telefon-Aktieselskab og Fyns kommunale Telefonselskab til Post- og telegrafvæsenet på 1,2 mill. kr., 14,1 mill. kr. og 1,1 mill. kr. Fra Post- og telegrafvæsenet til selskaberne var betalingen med selskaberne anført i samme rækkefølge: 0,6 mill. kr., 3,6 mill. kr. og 0,9 mill. kr. Tallene udgør den såkaldte puljeafregning.

Andre afregninger: Anvendelse af det hos Jydsk Telefon-Aktieselskab opbyggede EDB-oplysningssystem hos øvrige selskaber medfører økonomiske mellemværender i form af andel i fællesomkostninger ved etablering og drift af systemet.

Indsatsen, der er forbundet med at etablere aftaler om indbyrdes afregninger og udregne beløbene, kunne opfattes som ressourcespild. I princippet svarer det dog til den indsats, der er forbundet med, at de fleste store administrationer deler den samlede aktivitet ud i sektioner med selvstændig regnskabsføring. De løbende afregningsformer klares rutinemæssigt og anses ikke for en arbejdsopgave af urimeligt omfang. Derimod er det tvivlsomt, om afregningsprincipperne er ajourført på en måde, som tilfredsstiller alle retfærdighedshensyn.

10. Forbrugerindflydelse

Den overvejende del af kontakten mellem kunderne og teleadministrationerne sker individuelt og direkte. Hvor den direkte kontakt ikke forløber tilfredsstillende samt i spørgsmål af principiel karakter, er der en officiel kanal, som kan sikre abonnenterne mulighed for at øve indflydelse. Præget af den aktuelle organisationsform er kanaliseringen imidlertid ikke den samme i de fire teleadministrationer.

Hos Københavns Telefon Aktieselskab består abonnenternes repræsentantskab af 28 medlemmer. Selskabets område, bortset fra de tre hovedstadskommuner, er inddelt i 8 valgkredse, der følger grænserne for de bestående amter før kommunalreformen af 1970.

14 af repræsentantskabets medlemmer udpeges af kommunalbestyrelserne i København, Frederiksberg og Gentofte samt Københavns amt, der er en valgkreds for sig. De øvrige 14 medlemmer — 7 for byabonnenterne og 7 for landabonnenterne — vælges gennem valgmænd af abonnenterne i de 7 andre valgkredse. Repræsentantskabet vælges for en 4-årig periode i de år, kommunalvalg afholdes. Det vælger af sin midte et telefonudvalg, som består af 5 medlemmer. Dette udvalg forhandler med selskabet og afgiver indstilling til telefontilsynet og/eller Ministeriet for offentlige arbejder.

Abonnenterne hos Jysk Telefon-Aktieselskab vælger et repræsentantskab bestående af 20 medlemmer. Valg af repræsentanter sker ved valgmænd. Valgproceduren medfører, at der i repræsentantskabet er lige antal repræsentanter for by- og landabonnenter. Der er to repræsentanter for hver af 10 valgkredse, der følger grænserne for de amter, som fandtes inden for selskabets område før kommunalreformen af 1970. Valgperioden er 4 år, idet halvdelen af repræsentantskabet er på valg hvert andet år. Også her findes et 5-mands telefonudvalg valgt blandt repræsentantskabets medlemmer og med vilkår svarende til telefonudvalget hos Københavns Telefon Aktieselskab.

Vedtægterne sikrer abonnentrepræsentationerne ret til at tage ethvert spørgsmål op og i givet fald føre det frem til ministeren. Gennem årene har mange spørgsmål på initiativ af repræsentantskaberne været forhandlet mellem telefonudvalg og

selskaber. Væsentlige ændringer, eksempelvis takstforhøjelser, forelægges abonnentrepræsentanterne, således at selskaberne her får synspunkter afprøvet og inspireres af repræsentantskabernes formulering af ønsker. Ofte rejser repræsentantskaberne principspørgsmål på baggrund af henvendelser fra enkeltabonnenter.

Hos Fyns kommunale Telefonselskab, hvor kommunerne er andelshavere, har 45 kommunalrepræsentanter sæde i repræsentantskabet. Repræsentantskabet er selskabets øverste myndighed. Abonnenternes mulighed for at påvirke selskabet går således gennem de valgte kommunalpolitikere.

I praksis foregår der en ret hyppig kontakt mellem abonnenter og selskaber via repræsentantskabsmedlemmerne.

I Post- og telegrafvæsenet findes ingen form for repræsentantskab. Den officielle vej fra abonnent til virksomhed går via folketing og minister. Der er således intet formålsbestemt forum, som sikrer kundernes indflydelse.

Gennem en årrække har teleadministrationernes kontakt med specielle brugergrupper været stigende. Det drejer sig eksempelvis om handelsstands- og borgerforeninger. Ofte har anledningen været lokale telefonproblemer, hvorom den aktuelle teleadministration ved redegørelse for baggrund og planer for afhjælpning har bidraget til forståelse. I nogle situationer har kontakten medført forstærket indsats, fx i udbygningsområder.

Handicaporganisationer repræsenterer ligeledes kunder med specielle forhold. En del udstyr kan lette handicappedes brug af telefonen, og i en række situationer har der været direkte samarbejde i udviklingsfasen. Socialvæsenet repræsenterer tilsvarende interesser - også for kunder, som ikke er tilsluttet handicaporganisationer - og kontakt om teleadministrationernes muligheder for at tilgodese specielle behov er udbredt.

Bilag

Instruks for telefontilsynet

Udfærdiget af ministeriet for offentlige arbejder den 28. maj 1948 med ændringer af 8. juni 1956, 28. april 1962 og 1. november 1964.

Post 4 ændret efter forslaget fra SO af 13. september 1978.

1. Telefontilsynet består af 1 formand og indtil 8 medlemmer. Af medlemmerne skal 1 have særlig teknisk sagkundskab på telefoniens område, 1 skal have juridisk-administrativ uddannelse, 1 skal være sagkyndig med hensyn til tjenestemand- og lønningsspørgsmål og 1 særlig revisionskyndig. De to sidstnævnte medlemmer beskikkes efter indstilling fra finansministeren. Endvidere skal 2 medlemmer repræsentere generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet og 1 medlem de koncessionerede telefonselskaber; sidstnævnte medlem vælges efter forslag fra selskaberne blandt disses repræsentanter i det i post 4 omhandlede samarbejdsudvalg. Selskabernes øvrige repræsentanter i samarbejdsudvalget fungerer som suppleanter for selskabernes repræsentanter i tilsynet.

2. Telefontilsynets opgave er at udøve det i koncessionerne omhandlede tilsyn med de koncessionerede telefonselskaber samt i øvrigt at bistå ministeriet i alle spørgsmål vedrørende disse selskaber, således at det påhviler tilsynet at gøre indstilling i de sager, der i henhold til koncessionerne er henlagt til ministerens afgørelse, for så vidt ikke ministerens beføjelser i henhold til nedenstående i overensstemmelse med koncessionernes post 8, stk. 2, måtte være delegeret til tilsynet. Tilsynet skal endvidere virke for det bedst mulige samarbejde mellem de koncessionerede selskaber indbyrdes samt mellem disse og post- og telegrafvæsenet. Spørgsmål, som har afgørende betydning for samarbejdet mellem selskaberne eller mellem disse og post- og telegrafvæsenet, ligesom spørgsmål i øvrigt, der er af større principiel eller økonomisk rækkevidde, vil være at forelægge ministeren.

3. Tilsynet skal virke for teknisk ensartethed inden for koncessionshavernes anlæg og fastsætter principperne og de store linier for anlægsvirksomheden, medens den egentlige projektering og ledelse af anlæggene forudsættes at foregå indenfor selskabernes rammer, eventuelt ved samarbejde mellem de enkelte selskaber eller mellem disse og post- og telegrafvæsenet.

4. Til forberedelse af en samling af al offentlig telekommunikationsvirksomhed i en administrativ, teknisk og økonomisk enhed og til sikring af samordningen med henblik på en sådan enhedsdrift af de nuværende teledistributioners arbejde, nedsættes der et Samordningsudvalg, der består af 3 repræsentanter for generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet samt af 2 repræsentanter for hvert af de koncessionerede telefonselskaber. Udvalget vælger af sin midte en

formand. Hvis enighed om valget ikke opnås, udnævnes formanden af ministeren for offentlige arbejder.

Formanden for Samordningsudvalget, telefontilsynet og ministeren kan forlange ethvert spørgsmål vedrørende samarbejdet mellem teleadministrationerne og angående samordningen af disses arbejde med henblik på senere enhedsdrift taget op til behandling i udvalget, og medlemmerne skal holde udvalget underrettet om alle forhold inden for vedkommende administration, som kan have betydning for televæsenet som helhed. Formanden er pligtig at holde tilsynet underrettet om udvalgets arbejde.

Til sikring af den fornødne tekniske ensartethed inden for den offentlige telekommunikationsvirksomhed i det hele til samordning af de nuværende teleadministrationers tekniske arbejde med henblik på den foran omhandlede enhedsdrift nedsættes der under Samordningsudvalget et Teknisk Udvalg, hvis formand udpeges af Samordningsudvalget med telefontilsynets godkendelse. Udvalget består i øvrigt af 9 medlemmer, hvoraf 3 udpeges af generaldirektøren for post- og telegrafvæsenet og 6 af De samvirkende Telefonselskaber.

Teknisk Udvalg, der fremsender sine indstillinger til Samordningsudvalget, kan tage ethvert teknisk spørgsmål, der har betydning for televæsenet som helhed, op til behandling, og sager af den omhandlede art vil af Samordningsudvalget blive henvist til drøftelse i Teknisk Udvalg, forinden de behandles i Samordningsudvalget.

Til sikring af den fornødne ensartethed i spørgsmål vedrørende markedsforhold inden for den offentlige telekommunikationsvirksomhed og i det hele til samordning af de nuværende teleadministrationers markedsøkonomiske arbejde med henblik på den foran omhandlede enhedsdrift nedsættes der under Samordningsudvalget et markedsudvalg, hvis formand udpeges af SO med telefontilsynets godkendelse. Udvalget består i øvrigt af indtil 8 medlemmer, hvoraf 2 udpeges af generaldirektøren for post- og telegrafvæsenet og indtil 6 af telefonselskaberne. Markedsudvalget, der fremsender sine indstillinger til Samordningsudvalget, kan tage ethvert spørgsmål, der vedrører markedsforhold, og som har betydning for televæsenet som helhed, op til behandling, og sager af den omhandlede art vil af Samordningsudvalget blive henvist til drøftelse i markedsudvalget, forinden de behandles af Samordningsudvalget.

Til rådighed for Samordningsudvalget, teknisk udvalg og markedsudvalget oprettes det nødvendige sekretariat.

De med udvalgenes virksomhed forbundne udgifter deles mellem de fire teleadministrationer, KTAS, JTAS, FKT og P & T.

5. Tilsynet kan i øvrigt nedsætte de arbejdsudvalg, som det efter forholdene skønner påkrævet.

6. Tilsynet approberer ændringer i de for personalet gældende kollektive bestemmelser om lønning, pension og arbejdstid samt ændringer i antallet af normerede stillinger.

Spørgsmål af større principiel rækkevidde må dog af tilsynet forelægges for ministeriet.

7. Tilsynet påser i overensstemmelse med regnskabsreglementerne, at disses bestemmelser overholdes. Skulle tilsynets kritiske gennemgang af regnskaberne i øvrigt medføre, at tilsynet finder anledning til anker mod regnskabet, skal sagen, såfremt enighed ikke opnås med selskabet, forelægges for ministeriet, forinden vedkommende selskabs kompetente myndighed kan give decharge for regnskab.

Tilsynet skal virke for, at konteringen ved de forskellige selskaber så vidt muligt sker efter ensartede synspunkter.

8. Tilsynet følger nøje de forskellige virksomheders tekniske, driftsmæssige og økonomiske udvikling, så at det til enhver tid kan yde ministeriet indgående sagkyndig bistand til afgørelse af alle spørgsmål, derunder om selskabernes kapitalbehov og eventuel dækning af dette. Det har ret til at kræve af koncessionshaverne alle efter dets skøn fornødne oplysninger til vejledning ved udførelsen af dets hverv, samt fri adgang til enhver tid til undersøgelse af samtlige under virksomhederne hørende anlæg og deres drift, herunder også koncessionshavernes hele regnskabsmateriale og bogholderi.

9. Tilsynet forhandler med koncessionshaverne om sådanne ændringer i deres virksomhed, som det inden for de gældende bestemmelser måtte finde ønskelige, og indstiller eventuelt sagen til ministeriets afgørelse.

Finder tilsynet, at der er grund til at pålægge en koncessionshaver at foretage udvidelser eller forbedringer af hans telefonanlæg eller af disses drift eller betjening eller til at ændre de gældende reglementer eller andre driftsbestemmelser, gør det efter forhandling om sagen med koncessionshaverne begrundet indstilling til ministeriet derom.

10. Tilsynet forhandler med selskaberne om takstændringer og er bemyndiget til inden for de ministeren i henhold til koncessionen tillagte beføjelser at godkende sådanne, med mindre det drejer sig om væsentlige forhøjelser eller ned sættelser af det samlede takstprovenu for vedkommende selskab.

Det påhviler tilsynet at fremkomme med indstilling, når der skønnes at være grundlag for opsigelse fra ministerens side af taksterne i henhold til koncessionernes post 5.

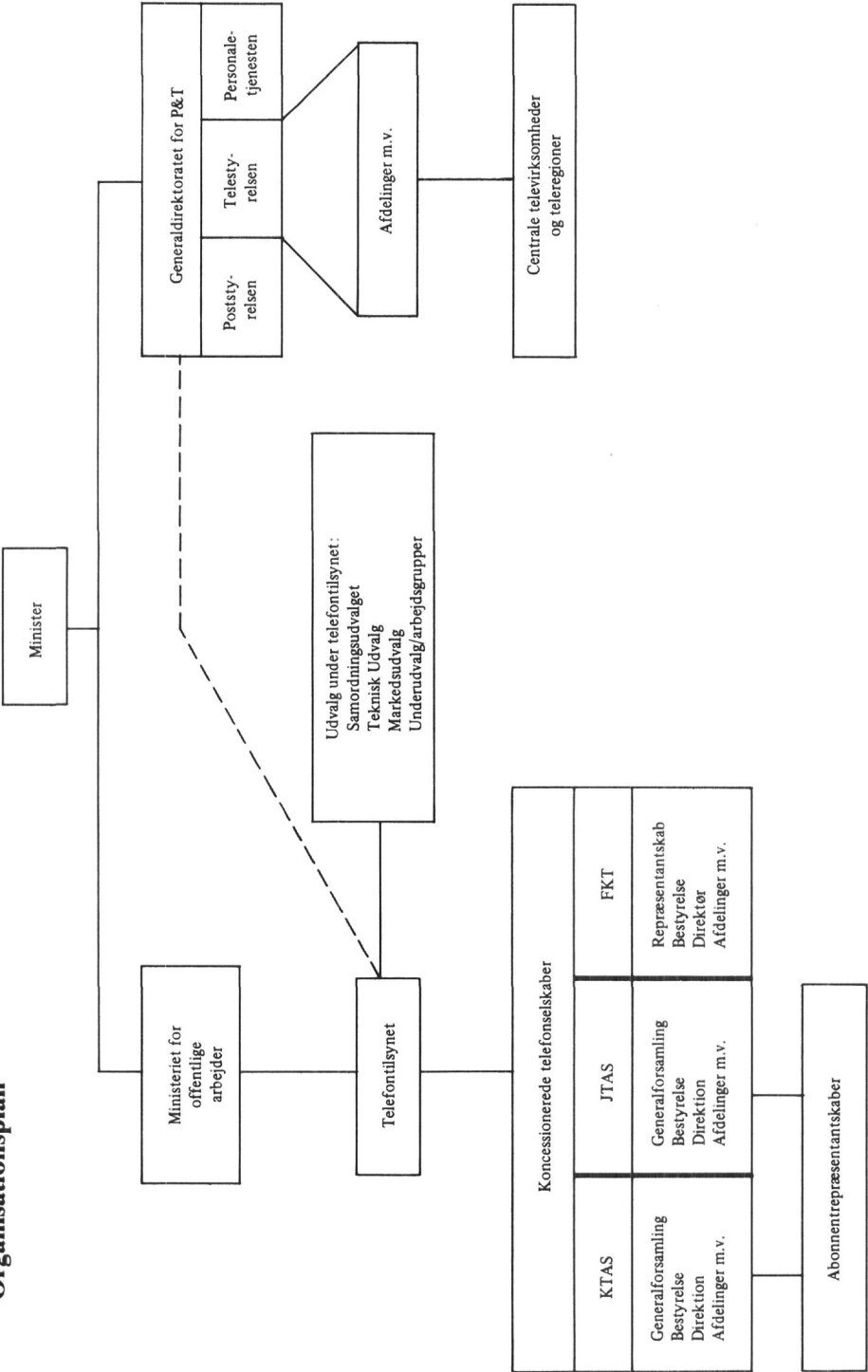
11. Overtræder en koncessionshaver de for hans virksomhed gældende forskrifter, pålægger tilsynet ham inden en fastsat frist at ændre dette forhold og indberetter om fornødent sagen til ministeriet.

12. Tilsynet pålægger hver enkelt koncessionshaver at tilvejebringe og til tilsynet indsende det fornødne statistiske materiale.

13. I de sager, der i øvrigt rejser sig af koncessionsforholdene, påligger det tilsynet at gøre indstilling til ministeriet.

14. Tilsynet indsender årlig til ministeriet en fuldstændig indberetning om dets virksomhed i årets løb.

Organisationsplan

Fælles udvalg og arbejdsgrupper

Under Samordningsudvalget:

- *Planlægningsudvalget*
udarbejder prognoser for abonnenttilgang og trafik- samt investeringsprognoser. Aftaler generelle forhold i forbindelse med de rullende 5-års planer og sammenstiller disse.
- *Tele-edb-gruppen*
varetager kontakten mellem teleadministrationerne vedrørende EDB.
- *Ekspeditionsudvalget*
behandler spørgsmål om regler for telefonistekspedition.
- *Takstudvalget*
udarbejder forslag til takster på nye produkter/ydelser samt forslag i forbindelse med takstrevison og -forhøjelser.
- *Telefonbogsudvalget*
virker for at telefonbøgerne får ensartet præg vedrørende indhold og opbygning.
- *Kontaktudvalget vedrørende EF-spørgsmål*
modtager gennem Post- og telegrafvæsenet løbende orientering om EF-spørgsmål af betydning for teleadministrationerne.
- *Arbejdsgruppen til behandling af spørgsmål i forbindelse med kabelnedlæggninger i offentlige veje*
virker under ministeriets ledelse med generelle landsomfattende regler.
- *Beredskabsgruppen*
samler kravene til beredskabsforanstaltninger og registrerer afviklingen heraf.
- *Arbejdsgruppen til kontakt med det internationale udredningsarbejde »The Business Communication Studies«.*
- *Kontaktudvalget vedrørende datatransmissionsopgaver*
behandler spørgsmål om disse opgavers varetagelse i fremtiden.
- *Gruppen til deltagelse i det nordiske samarbejde om markedsføringsspørgsmål.*
- *Gruppen til deltagelse i det nordiske samarbejde om udredning af spørgsmål om telefaximile.*

Under Teknisk Udvalg:

- *Multipleksudvalget*
varetager samarbejde om multipleks- og transmissionsteknik for at koordinere systemmæssige og teknologiske spørgsmål og forestår udarbejdelsen af specifikationer
- *Central- og signaleringsudvalget*
varetager koordinering af generelle systemmæssige og centraltekniske spørgsmål og forestår udarbejdelsen af de under cirkulære 20 hørende specifikationer.
- *Driftskontrolgruppen*
har til opgave at sikre effektiv kontrol med driftstilstanden i nettet for herved at fremme en acceptabel norm for fremkommelighed.
- *Transmissionsudvalget*
har til opgave at sikre, at landstransmissionsplanen fortsat holdes tidssvarende og i overensstemmelse med internationale anbefalinger.
- *Linieudvalget*
viderefører hidtidig samordningspraksis og initierer nye muligheder for at fremme samordning på linieområdet.
- *Arbejdsgruppen vedrørende abonnentlinier*
udarbejder cirkulære med betegnelsen: »Betingelser og specifikationer for abonnentlinienettets signaleringsmæssige egenskaber og liniesignalering på abonnentledninger«.
- *Arbejdsgruppen vedrørende revision af cirkulære 9*
forestår udarbejdelsen af det eksisterende cirkulæres omfattende specifikationer for forskellige kabeltyper.
- *Arbejdsgruppen vedrørende PABC'er*
skal udarbejde forslag til nyt cirkulære 3 vedrørende de krav, det overordnede net stiller, tekniske specifikationer internt i PABC'er og betjeningsprocedurer.
- *Arbejdsgruppen vedrørende valg af faciliteter i nye centralsystemer*
foretager en teknisk, økonomisk analyse som grundlag for at vælge det facilitetsspektrum, der bør medtages i nye centralsystemer.
- *Arbejdsgruppen vedrørende tilslutning af særudstyr til telenettet*
har udarbejdet cirkulære 27 vedrørende regler for og krav til udstyr, som kan forhandles frit med tilslutning til telenettet for øje. Arbejder endvidere med revision af cirkulære 12 angående terminaludstyr til abonnerede privatledninger.

- *Arbejdsgruppen vedrørende integration af telefonabonnentanlæg og kabel-TV-anlæg*
har afgivet betænkning. Med baggrund heri er en laboratoriemæssig undersøgelse med henblik på at verificere tekniske konklusioner iværksat i TFL-regie i samarbejde med DtH, ligesom juridiske og økonomiske aspekter bliver underkastet en nærmere vurdering.
- *Arbejdsgruppen vedrørende revision af cirkulærerne 21 og 22*
nyt cirkulære 21, der afløser hidtidige cirkulærer 21, 22 og 23, med regler for trafikdirigering og -dimensionering samt regler for trafikmåling, er godkendt og under trykning.
- *Arbejdsgruppen vedrørende revision af cirkulærerne 1A, IB og 8*
de tre cirkulærer er udsendt i 1978. Et forslag til et supplerende cirkulære vedrørende abonnerede privatledninger er fremsendt til godkendelse.
- *Arbejdsgruppen vedrørende fremtidig nummereringsplan*
skal udrede konsekvenser af teknisk, administrativ og markeds-mæssig art i forbindelse med indførelse af ny nummereringsplan, når den hidtidige viser sig utilstrækkelig.
- *Arbejdsgruppen vedrørende nyt mønttelefonsystem*
skal stille forslag om forbedring af systemet både med hensyn til publikums-vendt service og administrative procedurer, herunder bl.a. debiteringssystem.
- *Arbejdsgruppe vedrørende alarmoverførings-/overvågningsudstyr*
gruppen er under etablering. Skal udvikle et udstyr, der placeret på centraler, kan tilbyde retransmission af alarmer fra telefonabonnenter til individuelle vagtcentraler.

Med andet tilhørsforhold:

- *Materieludvalget*
behandler spørgsmål om tilbud, indkøb, lagerføring og lignende med det formål at der i hver enkelt situation opnås størst mulig gensidig støtte.
- *Kontaktgruppen vedrørende instrumenter og prøveudstyr til anlæg og drift af centraler.*
- *Koordineringsgruppen vedrørende det fremtidige digitale net.*
- *Gruppen for trafikprognosekoordinering.*
- *Gruppen for signaleringsplanlægning i fjernledningsnettet.*
- *Koordineringsudvalget for multipleksanlæg.*

Telefontilsynets cirkulærer

Nr.		Måned	År
1	Landstransmissionsplan 1974 med kommentarer	oktober	1974
1A	Transmissionsmæssige dimensioneringsregler for abonnentledningsnettet	august	1977
IB	Transmissionsmæssige dimensioneringsregler for centralledninger	august	1977
IC	Transmissionsmæssige dimensioneringsregler for kompensation af dæmpning i totråds centralledninger	oktober	1974
ID	Transmissionsmæssige dimensioneringsregler for dæmpningsled i centralers taleveje	oktober	1974
2	Almindelige regler for tone- og ringesignaler ved offentlige, automatiske telefoncentraler i Danmark	februar	1955
3	Regler for PABC'er (private automatiske-bi-centraler)	marts	1953
4	Linieautotransformatorer for telefrekvenser	december	1965
5	Normale linietransformatorer for tonefrekvenser	december	1950
6	Tørelementer for telefonapparater og telefoncentraler	juli	1946
6A	Cylindriske apparatelementer	april	1963
6B	Cylindriske apparatelementer med plastichylster	oktober	1964
7	Firtråds-gafler for talefrekvenser	oktober	1972
8	Pupiniserede kabler	august	1977
9	Specifikationer for kabler og tråd	januar	1974
10	Regler for særtjenestenummerering	november	1967
11	Rosetter og stikkontakter ved fuldautomatiske systemer	maj	1950
12	Tekniske betingelser for leje og drift af privatledninger	april	1972

13	Retningslinier for bygning af rørledninger med tilhørende brønde	juli	1951
14	Sikring af telefonanlæg mod overspænding	januar	1975
15	Retningslinier for rådundersøgelse af stanglinier, udskiftninger for råd samt efterimprægnering af stænger	november	1951
16	Regler for mærkning af telefonstænger	juni	1963
17	Retningslinier for afstivning af telefonstænger	november	1951
18	Betegnelser og signaturer i forbindelse med telefonnet	maj	1964
19	Specifikation for kadmium-kobbertråd til telefonluftledninger	oktober	1957
20	Signalering	november	1977
21	Trafikdirigering	juni	1967
22	Dimensionering af ledningsbundter i mellemby-, rigs- og oplandsledningsnettet	juni	1967
23	Foreløbige bestemmelser for trafikmålinger på centralledningsbundter i mellemby-, rigs- og oplandsledningsnettet	april	1967
24	Betegnelser for telefonkredsløb m.m. og for grupper i multiplekssystemer	september	1974
25	Regler for fremføringsveje for telefonkabler i bygninger	maj	1969
26	Foranstaltninger til brandbeskyttelse af offentlige teletekniske anlæg (telefoncentraler m.v.)	maj	1972
27	Tilslutning af særudstyr til det offentlige telefonnet	januar	1976
27A	Tekniske krav til særudstyr tilsluttet det offentlige telefonnet	januar	1976
27B	Betingelser for godkendelse af særudstyr for tilslutning til offentlige telefonnet	maj	1976
27C	Vilkår for anvendelse af særudstyr tilsluttet det offentlige telefonnet	maj	1976

B-cirkulærer

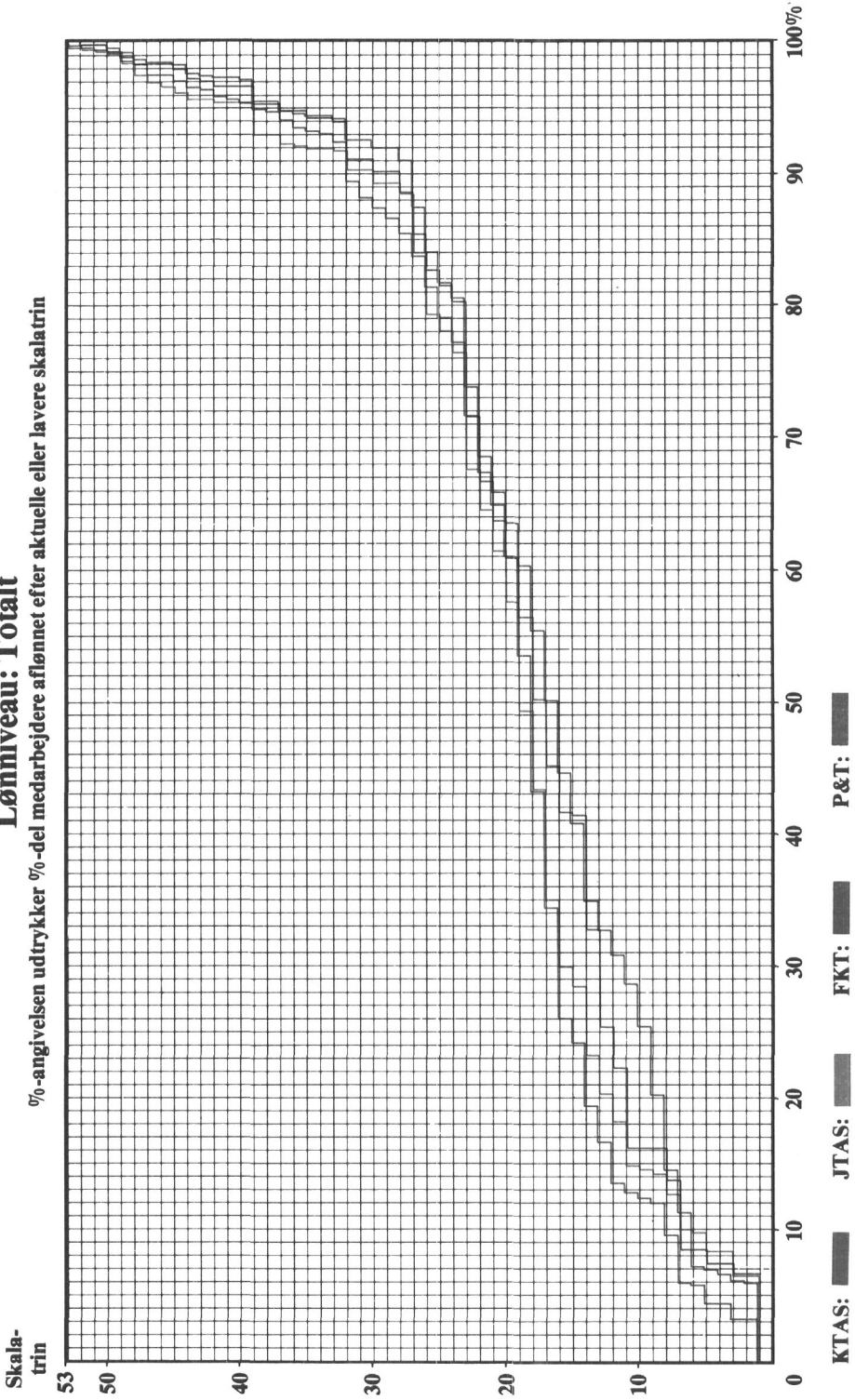
(rekommendationer)

Cirk.B	nr. 1	December 1962	Normtemperatur
—	2	December 1962	Nedskrivningsapparaters og højtalende ek- stratelefoners tilslutning
-	3	December 1962	Salg af stikkontakter
—	4	December 1962	Forlængersnor
-	5	December 1962	Centraliseret alarmsystem (Securifon)
—	6	December 1962	Udførelse af mikro telefon med tangent
—	7	December 1962	Vedrørende D-mærkning af sikringsled
-	8	December 1962	Telefonanlæg i skibe
-	9	December 1962	Faksimileudstyr
—	10	December 1962	Henvisningstone til ubenyttede telefonnumre
-	11	December 1976	Godkendelse af udstyr
-	12	December 1962	Standardformen for breve med afslag på hen- vendelser om godkendelse af ekstraudstyr til telefoninstallationer.
—	13	Februar 1964	Specifikation for mobilt telefonapparat (felt- telefonapparat)
-	14	Maj 1964	Specifikation for telefonsvarere
-	15	Februar 1964	Impedanstilpasning mellem centralledninger og centraler
-	16	Januar 1976	Specifikation for svarkredse
-	17	Marts 1967	Blyakkumulatorbatterier for stationær drift i teleanlæg
-	18	Marts 1967	Nødstrømsanlæg med dieselaggregater
-	19	Januar 1976	Krav til trafikvejsprøvere og tilhørende satel- litudstyr
-	20	Februar 1969	Generelle tekniske udbudsbetingelser og krav for ensrettere til teletekniske anlæg
-	21	December 1974	Relative effektniveauer i fordelere i bærefre- kvensnettet

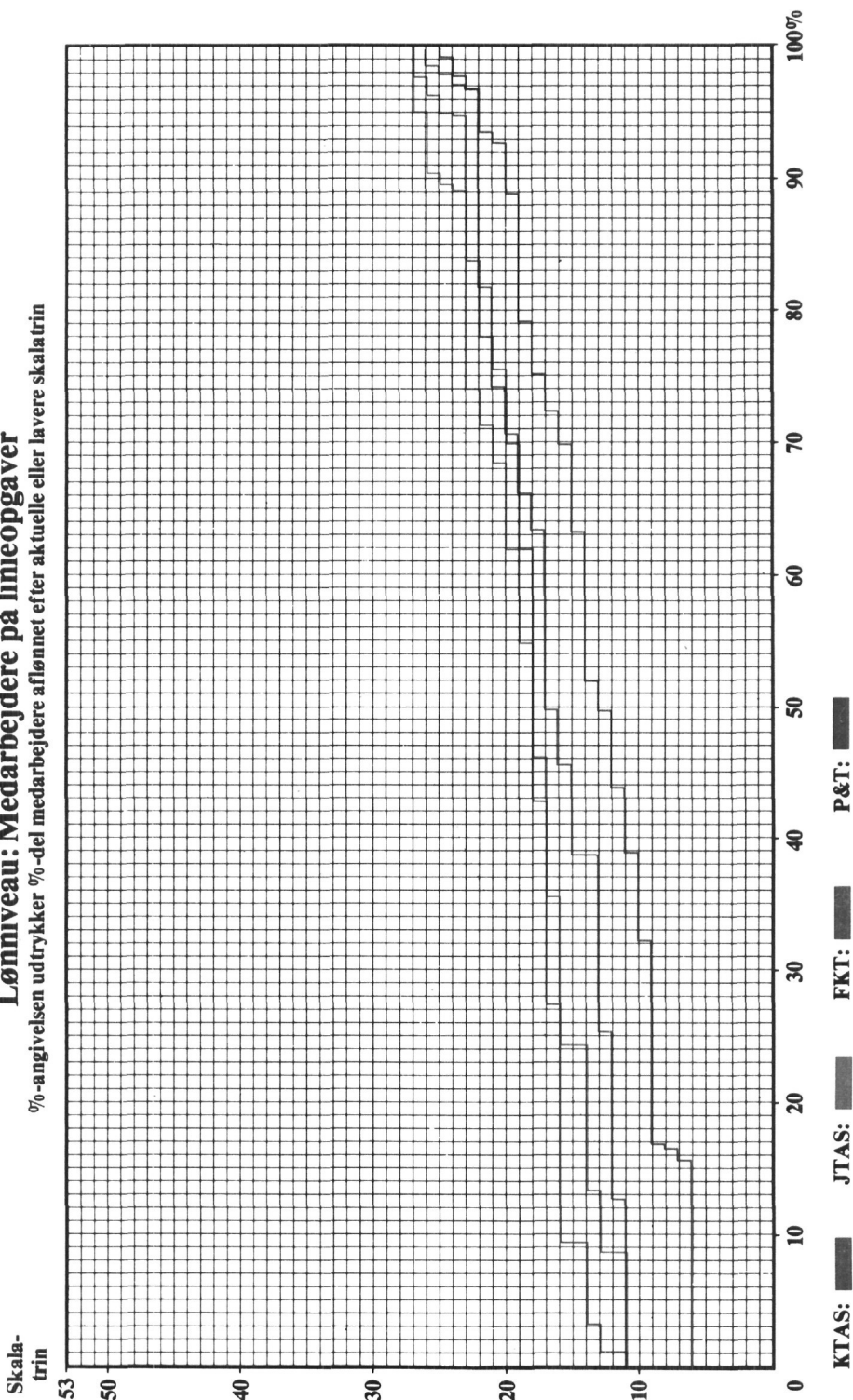
Bilag 5. Lønkurver

Lønniveau: Totalt

%-angivelsen udtrykker %-del medarbejdere aflønnet efter aktuelle eller lavere skala trin

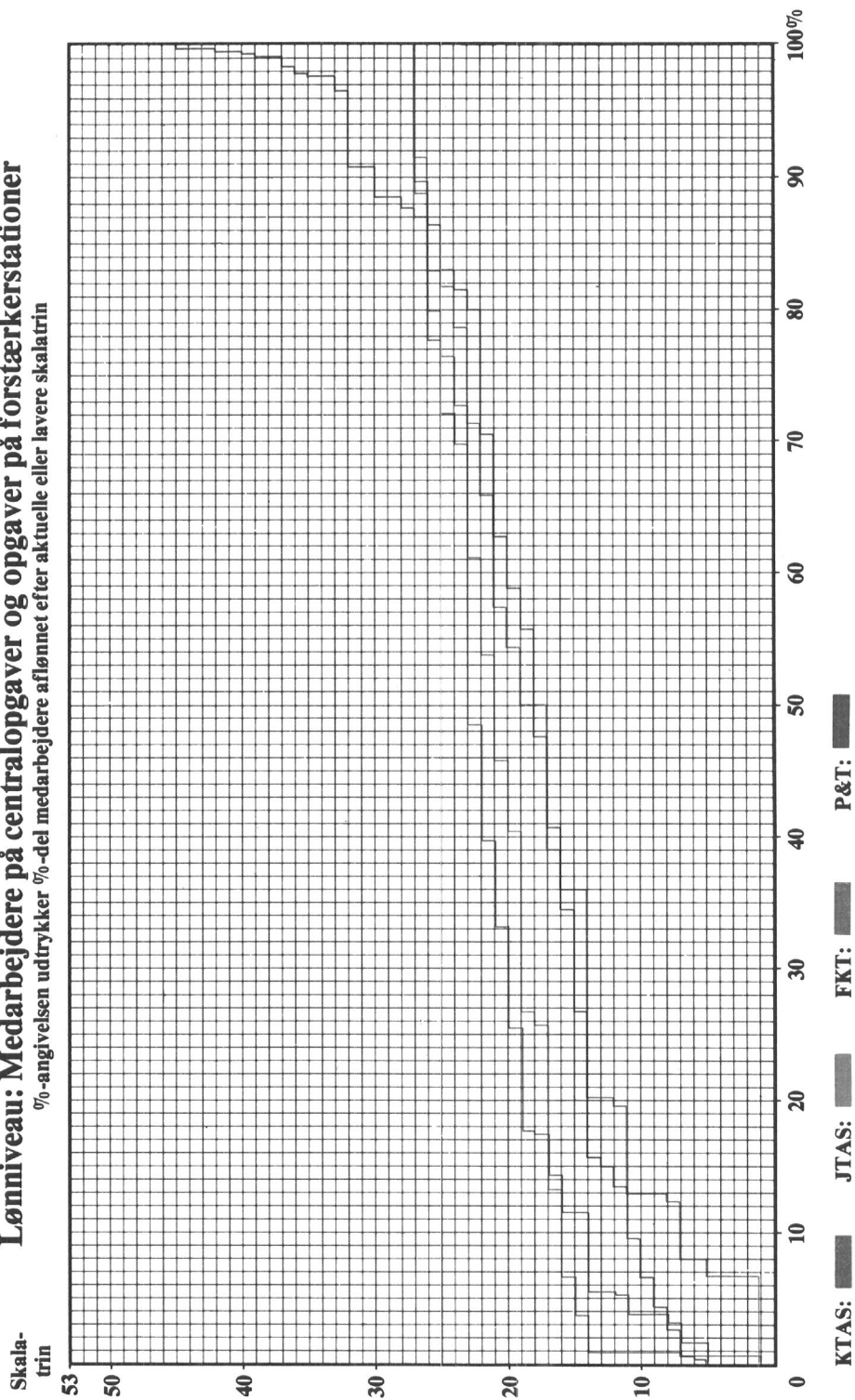

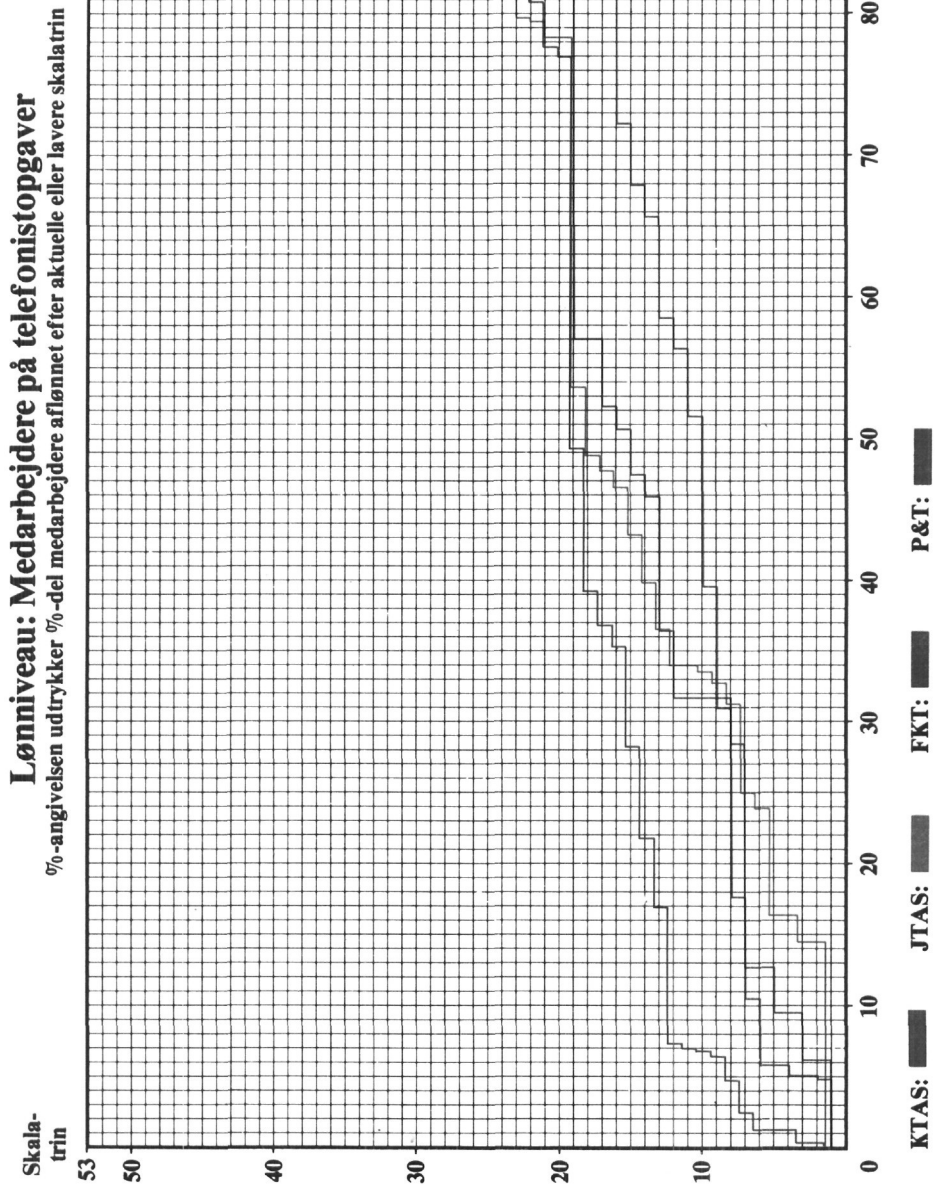
Lønniveau: Medarbejdere på linieopgaver

Lønniveau: Medarbejdere på centralopgaver og opgaver på forstærkerstationer

%-angivelsen udtrykker %-del medarbejdere aflønnet efter aktuelle eller lavere skalatrin

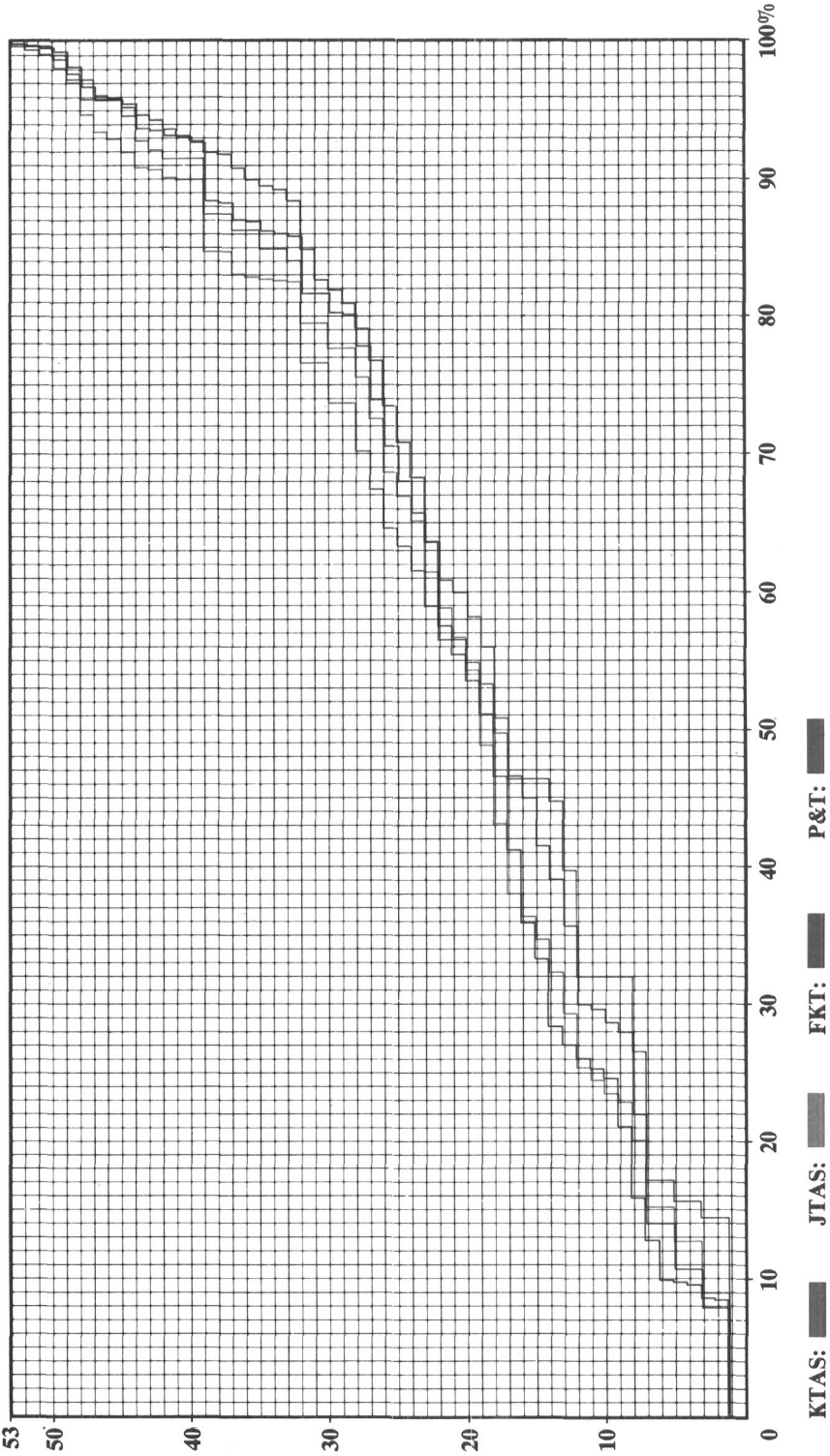

**Lønniveau: Totalt excl. medarbejdere på linie-, central- og telefonistopgaver
samt opgaver på forstærkerstationer**

Skala-
trin

%-angivelsen udtrykker %-del medarbejdere aflønnet efter aktuelle eller lavere skalatrin

Besvarelse af supplerende spørgsmål

I besvarelsen af de til gruppen stillede supplerende spørgsmål er disse medtaget som indledning til de enkelte punkter i besvarelsen.

I gruppens rapport findes en opstilling over betalinger pr. abonnent i de forskellige områder, men man kommer ikke ind på den virkning, forholdet til rigstelefonen har for selskabernes økonomi og for forholdet til kunderne. Disse forhold, for hvilke stikordene kan være tilbringertrafik, rigstelefonbegrebets afgrænsning m.fl., ønskes belyst. Desuden ønskes en kvantitativ redegørelse for fordelingen af de ydelser, som i øjeblikket rekvireres af P&T, henholdsvis indtægtsmæssigt og udgiftsmæssigt for de respektive administrationer.

Ved rigstelefontrafik forstås i almindelighed telefontrafik mellem de enkelte teleadministrationers områder. Herudover gælder, at telefontrafik mellem Sjælland og Bornholm/Lolland-Falster, der indtil 1946 henholdsvis 1948 var særskilte koncessionsområder drevet under Bornholms Telefonselskab, henholdsvis Lolland-Falsters Telefon Aktieselskab, ved sammenlægningen med Københavns Telefon Aktieselskab efter aftale blev bevaret som rigstelefontrafik. Derimod afvikles trafik mellem Sønderjylland og det sydlige Jylland (syd for linien Horsens-Skjern) som mellembys trafik. Det vil sige, at henholdsvis Jydsk Telefon- Aktieselskab og Post- og telegrafvæsenet opkræver normale mellembysafgifter for trafikken og beholder indtægten fra egne abonnenter, mens ledningsudgifterne deles mellem de to administrationer.

I Jylland var der tidligere aftale om, at trafik ud over 130 km skulle betragtes som rigstrafik. I 1952 aftaltes, at Jydsk Telefon-Aktieselskab overtog denne trafik mod et årligt vederlag til Post- og telegrafvæsenet på 500.000 kr.

Rigstelefonbegrebet har sin oprindelse i statens eneret, men den eksisterende afgrænsning af begrebet har sin rod i gensidige aftaler. Disse er præget af at være indgået på en tid, hvor mønsteret for samtaletrafik, trafikvolumen og økonomi og teknik i forbindelse hermed var et andet end i dag.

Post- og telegrafvæsenet oppebærer indtægterne af rigstelefon- og udlandstrafikken.

Rigssamtalen går fra den lokale abonnent til områdets udvekslingscentral. Herfra til udvekslingscentralen i det ønskede område og videre til den ønskede abonnent. Fremføring til udvekslingscentral og videreføring fra udvekslingscentral påhviler telefonselskabet i henholdsvis afgående og ankommende område. Til disse afsnit af trafikvejen bidrager Post- og telegrafvæsenet alene ved at betale halvdelen af omkostningerne til abonnenttællere og takstudstyr på lokalcentraler.

Teleadministrationernes omkostninger i forbindelse med denne trafik fremgår af tabel 1, idet omkostningerne ved belægning af lokalcentralerne er opgjort på grundlag af lokaltakst, mens omkostningerne til oplandsledninger for trafik til og fra undercentralerne er vurderet ud fra de gennemsnitlige omkostninger til oplandsledninger. De anførte tal må tages med betydeligt forbehold og kan kun anvendes til at angive størrelsesordenen af omkostningerne ved tilbringertrafikken.

Tabel 1. Omkostninger ved tilbringertrafik.

(1977)	KTAS	JTAS	FKT	Statens lokalomr.
Afgåede rigssamtaler (mill.)	127,8	74,1	34,5	11,2
heraf fra undercentraler	16,1	22,2	12,8	
Omk. til lokalcentraler (mill. kr.)	40,6	20,6	11,1	3,3
Omk. til oplandsledninger (mill. kr.)	1,9	3,5	2,7	0,6
I alt mill. kr.	42,5	24,1	13,8	3,9
I alt pr. abonnent (kr.)	43	35	94	48

Udviklingen af bærefrekvens- og digitaludstyr har medført en væsentlig reduktion i omkostningerne til langvejsamtaler. Dette forhold er ikke slået igennem i mellembys- og rigstelefontaksterne, og derfor er dette område specielt givtigt. Post- og telegrafvæsenet har vedrørende rigstelefonen — som det fremgår af tabel 2 — et overskud på 47 % eller ca. 350 mill. kr. Bindningen til finansloven gør, at dette overskud ikke fuldt ud investeres til telefonformål eller forrentes til fordel for telefonabonnenterne. Abonnentregningen er således større end retfærdiggjort af udgifterne ved telefonvirksomheden.

Et sidste forhold, som fortjener omtale, er, at ovennævnte byrder ikke er ligeligt fordelt på telefonselskaberne, henholdsvis disses abonnenter. Et lille lokaltelefonområde har som en direkte følge af sit lille areal en forholdsvis stor andel rigstelefontrafik. For Fyns vedkommende har det medført, at taksterne har måttet indrettes således, at der på samtaler over relativt korte afstande opnås et dækningsbidrag, som er forholdsvis større end i det øvrige land. Københavns Telefon Aktieselskab belastes — omend i mindre grad — af rigstelefongrænsen mellem Sjælland og Bornholm/Lolland-Falster.

De to former for belastning — administrationernes omkostninger til tilbringertrafik og abonnenternes andel i betaling af rigstrafikkens overpris — er ikke nødvendigvis indbyrdes proportionale, fordi tilbringertrafikkens omkostninger udover antal rigssamtaler tillige er afhængige af dækningen med udvekslingscentraler (figur 1) og abonnentkoncentration i forhold hertil — specielt med hensyn til store rigstelefonbrugere. Den gennemsnitlige abonnentudgift til rigssamtaler er beregnet til 348 kr. for Københavns Telefon Aktieselskab, 311 kr. for Jydsk Telefon Aktieselskab, 479 kr. for Fyns Kommunale Telefonselskab og 457 kr. for statstelefonområderne.

Gruppen har ikke anset det som sin opgave at fremkomme med forslag til, hvorledes disse indtægtsmæssige uligheder vil kunne udlignes under den nuværende organisation, men vil dog pege på, at ud fra ovennævnte omkostningsmæssige betragtning vil en vis udligning kunne ske, såfremt Post- og telegrafvæsenet tillige

Tabel 2. Indtægter og udgifter i de enkelte teleadministrationer.

	Abonnement	Trafikindtægter	Øvrige indtægter	Indtægter	Vedligeholdelse	Betjening af centraler (særlige tjenester)	Administrations- og øvrige ekskl. driftsomkostninger	Renter, provision m.v.	Ordinær og ekstraordinær afskrivning, nedskrivning, bidrag	Udgifter til pensions- og henlægg.	Overført af pensions-fond	Overført af skud	Overskud i % af indtægter
KTAS	555,8	466,3	82,2	1104,3	291,8	109,7	193,6	108,8	212,2	916,1	188,2	87,2	17
JTAS	386,5	451,4	50,5	888,4	230,6	28,1	126,7	84,1	168,5	638,0	250,4	176,8	28
FKT	80,2	68,1	15,5	163,8	31,7	5,4	23,7	25,4	38,7	124,9	38,9	16,5	24
P&T i alt	134,2	809,9	170,8	1114,9	114,8	85,3	270,6	75,6	126,8	673,1	441,8	441,8	40
heraf													
statist.	48,1	32,5	4,5	85,1	28,1	0,8	16,7	17,4	18,4	81,4	3,7	3,7	4
Rigstf.	—	711,3	90,5	801,8	55,0	54,7	177,3	49,9	85,8	422,7	379,1	379,1	47
Øv. tjen.	86,1	101,7	40,2	228,0	31,7	29,8	76,6	8,3	22,6	169,0	59,0	59,0	26
I alt	1156,7	1831,3	283,4	3271,4	668,9	228,5	614,6	293,9	546,2	2352,1	919,3	722,3	28

Note 1:

For telefonselskaberne hhv. statstelefonområderne er de anførte beløb identiske med de beløb, der indgår i »Statistiske Meddelelser vedrørende Danmarks Telefoner«, udgave 1977 (skema III), udgivet af Telefontilsynet.

Note 2:

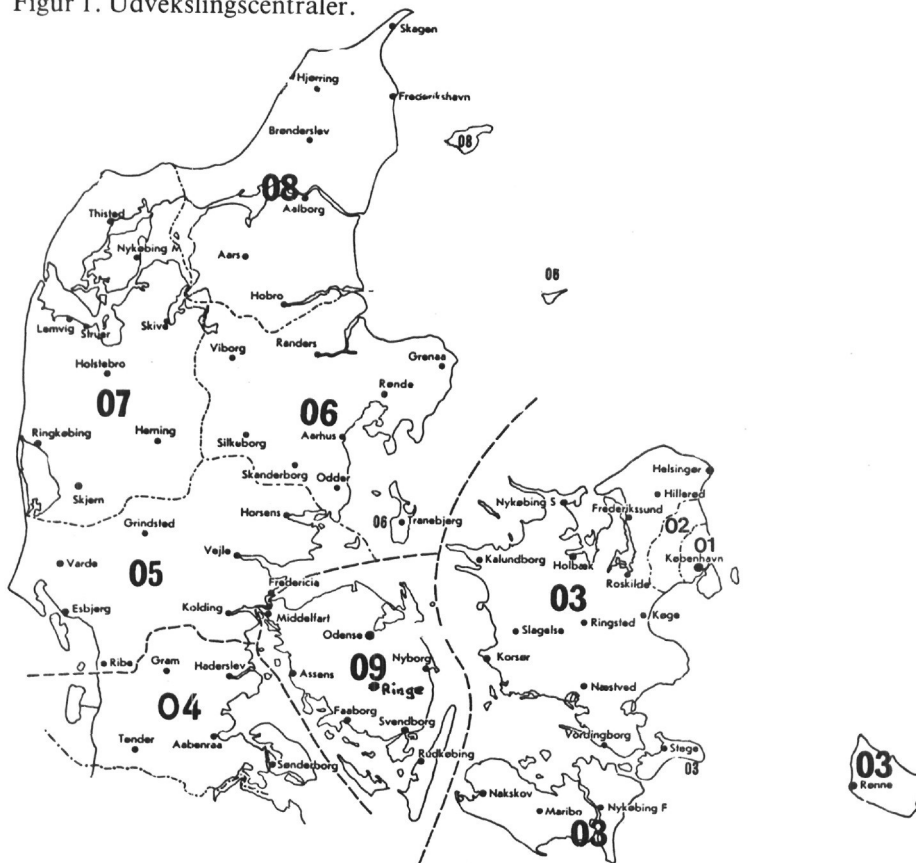
De maritime tjenester og den offentlige biltelefonitjeneste er henregnet under rigstelefonen. »Øvrige tjenester« under Post- og telegrafvæsenets omfatter herefter i det væsentlige telegramtjenesten, telextjenesten og datetjenesten.

Note 3:

Post- og telegrafvæsenets renteudgifter er beregnet efter den rentesats, der betales til statskassen.

deltog med en trafikafhængig del i de med tilbringertrafikken forbundne omkostninger. En ændring i lokaltelefonområdernes overskudsindtjening synes at kunne blive opnået ved en ændring af rigstelefonbegrebet, eksempelvis derved, at trafik mellem Sjælland og Lolland/Falster overgår til Københavns Telefon Aktieselskab, og samme ordning, som gælder for trafik mellem Syd- og Sønderjylland, bliver gældende for trafik mellem Fyn og Syd- og Sønderjylland.

Figur 1. Udvekslingscentraler.

Der foretages i øvrigt afregninger for forskellige ydelser mellem telefonselskaberne og Post- og telegrafvæsenet. Som eksempler på sådanne ydelser, af hvilke nogle ydes gensidigt, kan nævnes

- regningsopkrævning
- medafbenyttelse af ledningsanlæg
- drift og vedligeholdelse af fællescentraler
- huslejeforhold
- ydelser i forbindelse med telefonbøger

For disse ydelser gælder generelt, at de afregnes på basis af konstaterede eller beregnede omkostninger.

Endvidere ønskes belyst indtægter og udgifter i P&T's telesektor med en underdeling så vidt muligt svarende til selskabernes.

Indgået i et tænkt enhedsregnskab, hvor rentesatser og pensionsbyrde for Post- og telegrafvæsenet forestilles harmoniseret med telefonselskabernes, er delresultaterne ikke væsentligt indbyrdes afvigende. En 100 % selvfinansiering af anlægsvirksomheden ville være mulig og ville efterhånden kunne påvirke renteudgifterne. Denne påvirkning ville kunne gøre en takstnedsættelse aktuel.

Udover den redegørelse, der allerede findes i gruppens rapport vedrørende det internationale samarbejde, ønskes oplyst samarbejdets arbejdsmæssige omfang og dets betydning.

Internationalt samarbejde i relation til kommissoriets spørgsmål ses alene som samarbejde i formelle internationale organer. Det bør dog ikke forbigås, at eksempelvis samarbejde med leverandører er lige så nødvendigt og befordrende for teleadministrationernes ekspertise på kort og langt sigt.

Deltagelse i de internationale samarbejdsorganer giver muligheder for at gøre danske synspunkter gældende, og det betyder tilførsel af aktuel viden om internationale bestemmelser og begrundelser for disse. Det har vist sig, at danske synspunkter har kunnet påvirke resultater. Det internationale samarbejde er i vækst på grund af den hastige teknologiske udvikling og den enorme trafikstigning. Ønsker Danmark fortsat at gøre sig gældende og holde sig å jour med teknisk viden, må der regnes med en voksende indsats.

Den egentlige arbejdsindsats ligger i ITU (International Telecommunication Union) og dets underorganer CCITT's (Comité Consultatif international Télégraphique et Téléphonique) og CCIR's (Comité Consultatif international des radiocom-

munications) kommissioner og i IFBR (Comité international d'enregistrement des fréquences), i CEPT's (Conference Européenne des Administrations des Postes et des Telecommunications) komiteer og arbejdsgrupper og i NT (Nordisk Telekonference). Desuden er der rent forretningsmæssige forbindelser bilateralt og med internationale organer som EURODATA, EURONET, INTELSAT m.fl.

I 1977 var der under CCITT
17 studiegrupper
6 plankomiteer og lign. og
3 autonome specialgrupper
og under CCIR
13 studiegrupper

CEPT havde 4 komiteer med i alt 7 undergrupper og 10 arbejdsgrupper med 33 undergrupper.

Under Nordisk Telekonference fandtes 36 samordningskomiteer og arbejdsgrupper.

I alt drejer det sig på telesiden om 37 særskilte organisationer med tilsammen ca. 170 arbejdsgrupper, komiteer m.m.

Post- og telegrafvæsenet har formelt ansvar for de internationale relationer og må nødvendigvis bære den største byrde. Når et telefonselskab har udpeget en deltager i internationalt samarbejde, virker han som landets repræsentant. Answeret er formelt stadig Post- og telegrafvæsenets.

I forhold til, hvad der sættes ind fra vore nabolande, er den danske repræsentation almindeligvis relativt beskeden.

For Post- og telegrafvæsenets vedkommende er der i et år (1977) registreret 325 tjenesterejser for delegationer, og 62 personer har deltaget heri. Indsatsen er beregnet til 1.800 manddage. For telefonselskaberne deltager godt en halv snes personer i dette arbejde.

I relation til hovedorganisationen ITU er det den danske regering, der er medlem, og de udsendte tjenestemænd forhandler og træffer beslutninger formelt på regeringens vegne. I et vist omfang gælder det samme satellitorganisationerne IN-TELSAT og INMARSAT.

For CEPT's vedkommende medfører den særlige organisationsform med en for postsiden og telesiden fælles status og fælles plenarforsamling behov for en tilsvarende fælles stillingtagen til visse organisatoriske spørgsmål.

En del af ovennævnte arbejde er af politisk karakter og vil normalt kræve forelæggelse for myndigheder uden for Post- og telegrafvæsenet, i første række Udenrigsministeriet. Visse aftaler skal forelægges Folketinget til ratifikation.

I lys af vedlagte notat om telekommunikationsmonopolet ønskes en kvantitativ belysning af virkningen eller den antagne virkning af private net på teleadministrationernes indtjening.

Aktuelle situation:

Af de i alt 28.000*ledninger, som udlejes af telefonselskaberne, er 17.000 udlejet til Post- og telegrafvæsenet (8.000 til telex og 9.000 til datatransmission). 9.000 ledninger er udlejet til specielle formål (alarmoverførsel 7.800, musikoverførsel 1.200). De resterende 2.000 ledninger samt de 3.700 ledninger, Post- og telegraf-

*Der ses bort fra ledninger udlejet til forsvaret og civilforsvaret.

væsenet udlejer mod fast afgift, kan betegnes som trafikkonkurrerende og er dermed aktuelle for teleadministrationernes indtjening.

I tabel 3 er vist eksempler på de udgifter, der er forbundet med at leje fastkoblede ledninger over visse udvalgte afstande. Arbejdsgruppen vurderer, at sådanne ledninger i gennemsnit anvendes i 30-40 % af normal arbejdstid, og har derfor beregnet samtaleafgiften over de pågældende stramninger med denne belægning 8 timer daglig, 250 dage pr. år. Ved sammenligning af udgifterne skal tages hensyn til, at anvendelsen af de fastkoblede ledninger ikke belaster centralernes udstyr. Eksemplerne viser, at ledningsafgifterne stort set udgør 2/3 af, hvad ledningerne kunne indbringe i trafikafgift. Der er således en gensidig fordel i en lejeordning for ledninger til ensartede trafikkoncentrationer.

Det er nærliggende at fastslå, at de udlejede ledninger ikke har nogen nævneværdig indflydelse på teleadministrationernes indtjening.

Tabel 3.

Indtægtsforskelle mellem udlejede og almindelige trafikbærende ledninger.

Lednings- længde km	Årlig led- ningsafgift kr.	*Trafik- afgift kr.	Difference kr.
2	260	4.000	3.740
20	8.320	7.000	-1.320
35	10.920	14.000	3.080
45	13.520	17.000	3.480
55	16.120	22.000	5.880
100-150	23.920	31.000	7.080

* Beregningerne er foretaget på baggrund af dagtakster. (Mellem kl. 08.00 og 20.00)

Udvikling:

To — i dag teoretiske — muligheder er drøftet. Den ene er, at praktisk taget alle store virksomheder ønsker faste linier mellem eksempelvis hovedkontor, filialer og underleverandører. Den anden, at sådanne ledningslejere giver udenforstående adgang til at anvende disse linier.

Gruppen, som forudsætter, at det eksisterende monopol på telenettet bevares, mener, at man med en politik med hensyn til takster og tilslutningsvilkår, som fortsat tilpasses forholdene, vil kunne sikre, at anvendelse af private ledninger også fremover holdes på et hensigtsmæssigt niveau.

Tilsvarende ønskes belyst den økonomiske betydning af den nuværende terminalpolitik og virkningen, dersom målsætning 2, som skitseret af arbejdsgruppe 2, gennemføres fuldt ud.

Af tabel 4 fremgår det årlige provenu, der er knyttet til »terminaler af enhver art«. Da omsætningen inden for den offentlige televirksomhed i alt er 3270 mill. kr., svarer terminalomsætningen til ca. 15 % af bruttoomsætningen. Heraf kan imidlertid ikke udledes, at også 15 % af fortjenesten er knyttet til terminalmarkedet. Gennem de senere år har teleadministrationerne i stadig højere grad baseret sig på, at terminalområdet bør være omkostningsdækkende og kun det, fordi terminalafsætning stimulerer trafikken. De økonomiske konsekvenser ved at afstå terminalmarkedet vil således være mindre betydende. Da der samtidig vil være mulighed for at gå aktivt ind i en konkurrence, kan økonomiske konsekvenser endda vise sig positive, idet alle kendte undersøgelser underbygger, at jo flere terminaler hos abonnenterne, desto større trafik. Dette forhold påvirkes naturligvis ikke af, hvem der leverer terminalerne.

Tabel 4. Terminaler. Årligt provenu.

Hele »endeudstørsområdet« *)	Engangsafgifter (nye abonnenter)	Abonnementsafgifter (alle abonnenter)
Første apparat (beregnet som ekstraapparatpris**)	20.8 mill kr.	120.1 mill kr.
Ekstraapparater	35,7 mill kr.	88,5 mill kr.
Specialapparater	2,4 mill kr.	12,1 mill kr.
Ekstrainstallationer	15,1 mill kr.	24,0 mill. kr.
PABC	58,2 mill kr.	80,0 mill kr.
I alt	132,2 mill kr.	324,7 mill kr.
i alt 457 mill kr.		

*) Omhandler alene telefonudstyr (excl. modems og telex)

**) Ekstraapparatpris er henholdsvis 125 kr. og 60 kr. i engangsafgift og årligt abonnement. Øvrige del af oprettelsesafgift og grundabonnement opfattes som hørende til abonnentledning, stikkontakt, telefonbogsoptagelse m.v.

Ovennævnte betragtninger gælder telefonområdet. Hvad angår mobile radiotjenester (biltelefon) gælder, at anlæggene allerede i dag tilbydes i et frit marked uden deltagelse af teleadministrationerne. Det samme gælder datatransmissionsområdet, dog således at Post- og telegrafvæsenet leverer de modem, tilslutning til nettet kræver. En frigivelse af datamodemområdet vil formentlig få betydning for Post- og telegrafvæsenets økonomi i kraft af, at markedsprisen eventuelt vil blive lavere end den nugældende.

For fjernskriverområdet vedkommende vurderes, at overgang fra mekaniske til elektroniske fjernskrivermaskiner medfører, at forholdene på lidt længere sigt vil svare til de for telefonområdet beskrevne, men i en fri markedssituation kan det vise sig vanskeligt at overstå skift til elektroniske maskiner uden økonomiske tab.

For fuldstændighedens skyld bemærkes, at der til en ændret markedssituation knytter sig en række problemer af teknisk art for at sikre mod fejltilslutninger, ligesom problemer af beskæftigelsesmæssig art kan blive aktuelle.

Der ønskes en uddybning af, hvorledes den nuværende organisation rent faktisk fungerer, hvilke egenskaber ved den nuværende organisationsform, der besværliggør samarbejdet, og hvilke ændringer der kunne tænkes at være befordrende for en bedring af arbejdet.

Der peges i denne forbindelse på evnen til at træffe sammenhængende beslutninger, på betydningen af den teknologiske udvikling for virksomhedens organisation og på betydningen af en fælles optræden overfor udefra kommende markedsmæssige udfordringer.

De største mangler ved den eksisterende organisation knytter sig til det forhold, at det i Samordningsudvalget har vist sig vanskeligt at træffe fælles, overordnede beslutninger af bindende karakter. Det drejer sig specielt om spørgsmål af virksomhedspolitisk art, såsom afklaring af, i hvilken grad teleadministrationerne skal markere sig på terminalområdet og om revision af opgavedelingen mellem på den ene side Post- og telegrafvæsenet og på den anden side selskaberne.

Årsagen hertil skal søges dels i grundlæggende forskelligheder i opfattelsen med hensyn til indholdet af sådanne fælles beslutninger og dels i manglende vilje til at bøj sig mod — samt underkaste sig — falles løsninger.

Eksistensen af forskelligheder i henseende til opfattelse af indholdet i fælles beslutninger bunder i forhold, der mindre er bestemt af konkrete teknologiske forhold end af traditionsbårne og personafhængige grundholdninger i de enkelte administrationer, og er således omstændigheder, der ikke umiddelbart kan — eller nødvendigvis bør — ændres.

En uheldig virkning af den nuværende tilstand er, at teleadministrationerne såvel indadtil som udadtil savner en fælles identitet.

Som nævnt i gruppens rapport, har de eksisterende forhold — og herunder den gældende organisationsform — ikke hindret en særdeles tilfredsstillende funktion af telenettet, når den sammenholdes med forholdene i andre lande. Det er dog ikke dermed bevist, at forholdene ikke under andre organisationsformer kunne have været anderledes.

Omend virksomheden hidtil er foregået tilfredsstillende, er det ikke uden videre givet, at den gældende uforpligtethed i samarbejdet også vil være tilstrækkelig til imødegåelse af fremtidige udfordringer. Fremtidige udfordringer affødt af den hastige teknologiske udvikling kan gøre det påkrævet, at teleadministrationerne som helhed fremover samler deres kræfter til imødegåelse af fælles, ydre udfordringer, også selv om dette må begrænse mulighederne for at fremstå med selvstændigt image.

Såfremt man tillægger det værdi, at der skabes sikkerhed for, at der træffes fælles, overordnede beslutninger af virksomhedspolitisk karakter, er det nødvendigt, at der sker en indskrænkning i de enkelte administrationers autonomi ved, at det pålægges den enkelte administration som en pligt at medvirke til udformning af fælles overordnede beslutninger og at efterleve disse i den daglige administration.

Der er i henhold til post 4 i instruks for telefontilsynet ikke formelle hindringer for sådanne beslutninger, men — og det er det afgørende — instruksen tilgodeser ikke samtidig de nødvendige betingelser for sådanne beslutningers vedtagelse og efterlevelse. Instruksen er svag i henseende til at forpligte de enkelte administrationer til at nå et fælles resultat, idet der for medlemmer alene består en pligt til at »holde udvalget (SO) underrettet om alle forhold inden for vedkommende administration, som kan have betydning for televæsenet som helhed«.

En løsning må nødvendigvis indebære visse fælles beslutninger på det overordnede plan. Dette vil eksempelvis kunne ske gennem dannelse af en organisation efter en af de af arbejdsgruppe 3 opstillede modeller for mindre vidtgående organisationsændringer. En anden ændring kunne bestå i en ændring af Samordningsudvalgets status. Gruppen ser ingen grund til på nuværende tidspunkt at gå i detaljer, men skal dog understrege, at fælles beslutninger forudsætter en formel ligestilling mellem Post- og telegrafvæsenet og telefonselskaberne.

Post- og telegrafvæsenets repræsentant ønsker for sit vedkommende at fremhæve, at en fælles beslutningstagen på overordnet plan principielt må omfatte alle aspekter af virksomhedsledelsen for at få den tilstræbte virkning. Efter Post- og telegrafvæsenets repræsentants opfattelse peger dette mod behovet for en egentlig enhedsorganisation fx. efter en af de af arbejdsgruppe 3 opstillede modeller, idet en fælles overordnet beslutningstagen næppe vil kunne få den nødvendige effekt, medmindre den kombineres med afgivelse af beslutningsret fra de enkelte administrationer til et fælles overordnet beslutningsforum.

Desuden ønskes uddybet fremstillingen af udviklings- og forskningsindsatsen og af samarbejdet med dansk industri, hvilke ressourcer der er anvendt, og hvilke resultater, der er opnået i de seneste år.

Læst i fortsættelse af det allerede skrevne er spørgsmålet, om den nuværende delte drift er fremmende eller hæmmende på et samarbejde med dansk industri, i særlig grad interessant.

Styrken ved den nuværende organisation er, at enhver af de fire administrationer kan tage initiativ til en udviklingsopgave, uden at noget stort apparat sættes i gang og uden alt for meget bureaukrati. Man udsætter sig heller ikke for en binding til, at et eventuelt produkt skal købes af alle, dvs. den markeds-mæssige kontrol sættes ikke ud af funktion.

Svagheden er den ulempe, at det hjemlige marked, selv ved en gunstig løsning, er begrænset i sig selv, og fordi der næsten helt savnes eksempler på, at alle fire tele-administrationer accepterer samme løsning på et indkøbsproblem. Dette gælder ikke mindst, hvor opgaven at lave noget selvstændigt ikke forekommer uoverstigelig.

En afvejning synes dog at bekræfte, at fordelene er større end ulemperne, fordi man undgår teknologisk stagnation.

Med hensyn til forskning og udvikling i forhold til dansk industri er den historiske udvikling, at for år tilbage anvendte teleadministrationerne næsten udelukkende dansk produceret materiel. Dette er fortsat i stor udstrækning tilfældet, men den teknologiske udvikling karakteriseret af indførelse af automattelefon indebar, at selvstændigt udviklet centraludstyr ikke alene kunne bære en hjemlig produktion. Senere blev incitamentet til at fremme en samhørighed med den nationale industri hæmmet af internationale samhandelsaktiviteter - herunder etablering af GATT, EFTA og EF. Først i de seneste år er spørgsmålet om en bevidst styrkelse af den nationale industri blevet fremherskende, både her og i udlandet.

I hele perioden har der dog været omfattende kontakt mellem teleadministrationerne og danske erhvervsvirksomheder.

Aktuelle eksempler på produkter udviklet i samarbejde med industrien og anvendt i den daglige televirksomhed er:

Måle- og kontroludstyr og tastaturomsætter til centraler (Elmi), forskelligt dataudstyr (Regnecentralen), mønttelefoner (Kirk og Automatic), viderestillingsudstyr (Bent Electronic), omstillingsborde (Kirk), stikdåser (Cekan Plast), kabelrør (Acroplast), fordelerskabe og -søjler (Emkocel), måleudstyr (Radartronic), fordelermateriel (Triax og E. Rasmussen) og varmeudstyr til splidsning (Ketner). Der kunne nævnes mange andre eksempler. En del af de virksomheder, der har udviklet produkter i samarbejde med teleadministrationerne, har derigennem grundlag for eksport.

Som eksempler på bestræbelser, der satser på en styrkelse af dansk erhvervsliv, men hvor der endnu ikke kan peges på egentlige resultater, kan nævnes:

Post- og telegrafvæsenet har været initiativtager til oprettelse af en gruppe vedrørende samarbejdet mellem Post- og telegrafvæsenet/telefonselskaberne og industrien. Formålet med gruppen er at afdække, hvilke muligheder der eksisterer. Endvidere at holde møder med industrien, således at informationsstrømmen, der har sit udgangspunkt i internationale relationer, kan tilflyde industrien så hurtigt, at den er i stand til at tage opgaverne op, når de er aktuelle.

Hos Københavns Telefon Aktieselskab er afholdt temamøder med repræsentanter for danske elektronikvirksomheder om emnerne PABC og digitalteknik, og Jydsk Telefon-Aktieselskab har oprettet en kontrakt med Bang & Olufsen på 20 mill.kr. om udvikling af koncentratorer.

En anden form for udviklingsaktiviteter sigter i højere grad på at støtte dansk forskning og dermed højne dansk videnniveau. Som eksempler kan nævnes: Post- og telegrafvæsenets undersøgelser af udbredelsesforholdene i 14 GHz-området med henblik på at vurdere de praktiske muligheder for videreudbygning af det danske radiokædenet. Dette arbejde foregår i snævert samvirke med DTH. Et andet eksempel knytter sig til Danmarks deltagelse i europæiske forsøg vedrørende kommunikationssatellitter. Som et led heri har de nordiske administrationer fået udviklet og fremstillet særlige antenner. I tilknytning hertil er der hos DTH foregået udvikling af en speciel metode for fremstilling af sådanne antenner.

Et forhold, som kan dæmpe forventningerne, er, at de internationale specifikationer bliver så detaljerede, at der i realiteten er et frit marked, hvor inspiration og støtte fra teleadministrationerne må forventes at være mindre betydende for erhvervslivets egen evne til at håndtere de udefra kommende muligheder.

En egentlig opgørelse over ressourcer anvendt på forskning og udvikling er ikke mulig. I levende virksomheder er en stor del af udviklingen og forskningen integreret i virksomhedens daglige liv.

Kan der siges mere om kabel-TV-problemerne end det allerede foreliggende, specielt med henblik på, hvornår og under hvilke betingelser det kan anses for aktuelt at forlange, fx at det offentlige net benyttes i stedet for at etablere private kabelanlæg.

Bestemmelserne om fællesantenneanlæg reguleres ved ministeriet for offentlige arbejders bekendtgørelse nr. 39 af 30. januar 1979. Det hedder heri i § 2, stk. 2 og 3:

»Oprettelsestilladelse til et fællesantenneanlæg kan alene gives til ejeren af eller lejerne i de ejendomme, der omfattes af sådanne anlæg samt til kommunale myndigheder.

Oprettelsestilladelse udstedes kun til fællesantenneanlæg, der er beliggende inden for én kommunes grænser«.

Herved er det for tiden udelukket, at disse net, der startede som fællesantenneanlæg i enkeltbebyggelser, men som får stadig større geografisk spredning, kan udbygges som sammenhængende net, spredende sig ud over kommunegrænserne. Der kan dog iagttages en tendens hertil, og det må forventes, at denne tendens forstærkes, dersom modtagning af TV fra satellitter bliver aktuel, da en sådan modtagning peger mod få og store antenner.

Teleadministrationerna har vist interesse for nettet, fordi det skønnedes velegnet til også at være ledningsbærer for en eventuelt kommende videotelefon og eventuelt andre tjenester.

Spørgsmålet blev undersøgt af en telegruppe under Akademiet for de Tekniske Videnskaber i 1975. Der forudsås dengang utallige nye anvendelsesmuligheder, og det blev anset for tænkeligt, at kabel-TV-net engang i fremtiden helt eller delvist kunne erstatte de nuværende telefon- og datatransmissionssystemer. Telegruppen fandt dog på daværende tidspunkt ikke grundlag for investeringer med henblik på at udbygge eller forberede sådanne net for tovejstransmission eller for fremtidige integrerede telekommunikationssystemer, fordi gruppen skønnede, at sådanne systemer tidligst kunne blive en realitet, når kabel-TV-systemer af den nu kendte type er afskrevet, dels fordi en række tekniske problemer ikke er løst, dels på grund af de meget store investeringer i eksisterende telekommunikationssystemer.

På meget langt sigt var det gruppens opfattelse, at telekommunikationsnettet vil blive baseret på fremføring af digitale bredbåndsforbindelser til den enkelte bolig, hvorved ethvert kommunikationsbehov principielt vil kunne dækkes. At nå denne tilstand vil kræve noget af et teknologisk gennembrud i forhold til dagens og den nærmere fremtids teknik.

Teleadministrationernes egne undersøgelser har ført til, at om nogen egentlig integration i hovedkabelnettet (fremføring i samme ledningskanal, koaksialrør) af telefoni og TV-signaler vil der med den hidtidige teknik ikke blive tale. Bestræbelserne må derfor rette sig mod at reservere plads i kommende kanalisationer.

Tilsvarende har senere undersøgelser vist, at integration i de yderste forgreninger af nettet heller ikke med den hidtidige teknik kan anses for lønnende. For teleadministrationerne består der heller ikke nogen øjeblikkelig nødvendighed af at udnytte kabel-TV-nettene, eftersom alle hidtidige tjenester i teleadministrationernes regie kan gennemføres med eksisterende kabeltyper og installationer, også ved en digitalisering af tjenesterne.

Det er derfor først og fremmest en fremtidssikring, teleadministrationerne har for øje i denne sag. Hvilke midler, og med hvilken vægt der skal sættes ind på en sådan fremtidssikring, er endnu et spørgsmål under diskussion. Som en nærliggende løsning til sin tid kunne man forestille sig parallelle systemer i samme kabelanlæg med anvendelse af glasfiberteknik. Derved må den besparelse, der kan opnås, og som allerede i dag ved fælles gravning og koordineret installation er betydelig, kunne blive endnu mere væsentlig formentlig sådan, at et ved en teleadministration etableret anlæg vil være prismæssigt konkurrencedygtigt over for andre foreliggende muligheder.

Arbejdsgruppe 1 finder, at spørgsmålet om et kabel-TV-nets legale status ikke skal anskues ud fra teleadministrationernes lyst/ulyst til at varetage området, men ud fra samfundsmæssige hensyn. Dersom et kabel-TV-net, som det nu er tilfældet, kan forbeholdes alene for distribution til lyttere og seere af rundspredningsstof, synes der ikke for tiden at være noget behov for grundlæggende at ændre den for tiden herskende legale status.

En anden tænkt situation, helt at integrere kabel-TV-formidlingen med de almentele tjenester, lader sig ikke vurdere, før man bedre kender vilkårene for den kommende digitalisering af nettet og de tekniske, praktiserbare muligheder, dette måtte indebære. Herom kan man forvente forsøg foretaget i en nærmere fremtid.